YARIM AY

Kr.: 15 | 15 - 11 - 1939 | Sayı: 111

ANKARA 21 - XI - 1939

Büyük Türk Milletine :

Bütün ömrünü hizmetine vakfettiği sevgili milletinin ihtiram kolları üstünde Ulu Atatürk'ün fâni vücudu istirahat yerine tevdi edilmiştir Hakikatte yattığı yer, Türk Milletinin onun için aşk ve iftiharla dolu olan kahraman ve vefalı göğsüdür.

Atatürk, tarihte uğradığımız en zalim ve haksız ittiham gününde meydana atılmış, Türk Milletinin mâsum ve haklı olduğunu iddia ve ilân etmiştir. İlkönce ehemmiyeti kavranmamış olan gür sesi, asla yıpranmayan bir kuvvetle nihayet bütün cihanın şuuruna nüfuz etmiştir.

En büyük zaferi kazandıktan sonra da Atatürk ömrünü, yalnız Türk Milletinin haklarını, insaniyete ezelî hizmetlerini ve tarihe hâk ettiği meziyetlerini ispat etmekle geçirmiştir. Milletimizin büyüklüğüne, kudretine, faziletine, medeniyet istidadına ve mükellef olduğu insaniyet vazifelerine sarsılmaz itikadı vardı. « Ne mutlu Türküm diyene » dediği zaman, kendi engin ruhunun hiç sönmeyen aşkını en manalı bir surette hülâsa etmişti.

Fena zihniyet ve idare ile geri bırakılmış Türk cemiyetini, en kısa yoldan insanlığın en mütekâmil ve en temiz zihniyetlerile mücehhez modern bir devlet haline getirmek, onun başlıca kaygusu olmuştur. Teşkilâtı esasiyemizde ve bugün bütün vatandaşların vicdanlarında yerleşmiş olan lâik, milliyetçi, halkçı, inkilâpçı devletçi, cumhuriyet, bize bütün evsarile Atatürk'ün en kıymetli emanetidir.

Üfulündenberi Atatürk-ün aziz adı ve hatırası, bütün halkımızın en candan duygulariyle sarılmıştır. Memleketimizin her köşesinde ve bütün milletçe kendisine gösterdiğimiz samimî bağlılık, devlet ve milletimiz için kudret ve vefanın beliğ misalidir. Türk Milletinin aziz Atatürk'e gösterdiği sevgi ve saygı, onun için Atatürk gibi bir evlât yetiştirebilir bir kaynak olduğunu bütün dünyaya göstermiştir.

Atatürke tâzim vazifemizi ifa ettiğimiz bu anda, halkımıza kalbimden gelen şükran duygularımı ifade etmeği, ödenmesi lâzım bir borç saydım.

Milletler arasında kardeşçe bir insanlık hayatı Atatürk'ün en kıymetli ideali idi. Bütün dünyada ölümünün gördüğü ihtiramı, insanlığın âtisi için ümit verici bir müjde olarak selâmlarım. Bu sözlerim, yazılariyle ve toprağımızda şövalye askerleri ve mümtaz şahsiyetleriyle yasımıza iştirâk eden büyük milletlere, Türk Milleti adına şükranlarımın ifadesidir.

Devletimizin bânisi ve milletimizin fedakâr sadık hâdimi

İnsanlık idealinin âşık ve mümtaz siması,

Eşsiz kahraman Atatürk!.

Vatan sana minnettardır.

Bütün ömrünü hizmetine verdiğin Türk Milleti ile beraber senin huzurunda tazim ile eğiliyoruz. Bütün hayatında bize ruhundaki ateşten canlılık verdin. Emin ol, aziz hâtıran sönmez meşale olarak ruhlarımızı daima ateşli ve uyanık tutacaktır.

Reisicümhur
İsmet İnönü

ATATÜRK

1920 nisanında idi, kara günlerin insana yalnız ümitsizlik veren o dakikalarında bir (Mustafa Kemal) isminin ışığı etrafında toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi âzaları arasında ben de vardım. O vakit yaşım 35 di. Mektebimi bitirmiş, Balkan harbına, umumî harba iştirâk etmiş, mütarekenin acı hatıralarına şahit olmuş, nihayet İzmir'den başlıyan Yunan işgalinin verdiği ıstırap içinde ailece muhacerete maruz kalmıştım. İşte mebusluğum, bu muhaceret zamanında olmuştu. Hayatta bilgi, görgü, tecrübe ve bilhassa devlet idaresi hakkında tebellür etmiş bir kanaat hasıl edecek ne bir devre görmüş, ne de bir fırsat bulmuştum. Fakat yüreklerimizde, mütemadiyen kanıyan derin bir yaranın kanı dolaşıp duruyordu. Yalnız ve yalnız bir teselli ile, Mnstafa Kemal'in: (Ben vatanı, millete dayanarak herhalde kurtaracağım!) yolundaki sesine koşmak suretiyle inşirah buluyordum... Bir tarafta harabiye doğru giden bir vatan gürültüsü, diğer taraftan bu vatanı kurtarmayı vad ve teahhüd eden ilâhî bir sada!..

Koştuk, 23 Nisanda Ankara'da Mustafa Kemal'e kavuştuk!.. O güne kadar simasını hiç görmemiş olduğum o vakur endamın, kürsüye çıkıp da içinde bulunduğumuz millî felâketi bütün çıplaklığiyle bildiren ve bunlara çareler gösteren beyanatını dinlerken gönlümün yeis ve nevmididen kararmış ufuklarında, güneş gibi feyyaz bir nimetin parladığını görüyor, sevincimden ağlıyordum. Tahassüsatımı, kanaatimi o zaman cephede bulunan kardeşime bildiren bir mektubumda aynen şöyle demiştim:

— Ben ömrümde bu kadar kuvvetli, bu kadar canlı ve bu kadar kendisine bel bağlanacak ne bir asker, ne bir sivil adam görmedim. Müsterih olalım, âti muhakkak bizimdir!.. Ve Türklük bu büyük adamın alemdarlığiyle mutlaka kurtulacaktır.

Ben (Atatürk) ile üç sene millî mücadele devrinin bütün buhranlarını, elemlerini, yokluklarını, zaferlerini, varlıklarını, neşesini beraber yaşadım. Ben onun Adliye Vekilliğini, Parti reis vekilliğini yaptım. Ondaki zekâ, ihata, iktidar, görüş ve kavrayış kabiliyet ve derecesini hiç bir zaman hiç bir kimsede tasavvur edemedim.

O, en çetin meseleleri kolay bir yoldan en doğru bir surette halletmenin müstesna timsali idi. Size ufak bir misal ile tarihî bir hatıra bırakmak istiyorum:

Yunanlıların bizi mağlûp ederek Sakarya'ya kadar geldikleri tarihlerde bir taraftan da Türkler ve Yunanlılar arasında bir sulh yapmak teşebbüsü eksik olmuyordu. Bu teşebbüslerden birinin yapıldığı zamanlarda Atatürk ordu başında idi. Bize gönderdiği haberde müzakerelerimizi yapıp yapılan teklife bir ceyap hazırlanmamız bildiriliyordu. Biz bir hafta uğraştık, sualler sorduk, cevaplar aldık ve nihayet çok iyi olduğuna kani bulunduğumuz bir formül hazırladık.

Atatürk geldi, bize heyeti vekile halinde riyaset etti ve bizden hazırladığımız şeyi sordu. Biz izahatını verdik, o bir dakika tevakkuf etti, sağ elinin baş parmağını, mutadı olduğu üzere üst dişlerine dayadı ve söze başladı. Bize vaziyeti o kadar güzel anlattı ve öyle bir hal çaresi buldu ki, biz derhal bir haftalık emeklerimiz üzerinde en ufak bir tesahüp kaygusu göstermeden kendisine iltihak ettik, emeklerimizin bir su damlası bile olmadığını görmekten azap bile duymadık, bilâkis halledilmesi zor bir dâvanın içinden çıkmış olmanın saadetine kavuştuk. Hiç unutamam, celsemize nihayet verildiği zaman Seriye vekili olan sayın Mustafa

Atatürkün, Anafartalar harekâtını idare ettiği zamana âit bir resmi

Fehmi ile beraber aynı zamanda baş b şa gelerek:

— Allah bu büyük adamı başımızd eksik etmesin, diye dua ettik ve berab ce ağlaştık.

O zamandan bu zamana kadar tama 18 sene geçti, hep o faaliyet, hep o zek hep o alâka ve hep o kuvet ve idr hükmünü sürdü. Nihayet yeni bir Türk ye meydana geldi.

Ben Atatürk'ün dehasını, milletin h türlü vasıtadan mahrum bir zamanda, h kuvvetin kendisine hasım olduğu günle de dimdik kafasiyle ve her tehlikeyi be taraf eder azmiyle, millet namına harek eden ve millete mensup olan her fertte istifadeyi temin etmek dirayetiyle göste diği müstesna varlıkta tecelli etmiş görü rüm.

Azası (360) ı geçen Büyük Millet Mec lisinde imparatorluk devrinin meclis rei leri, âzaları, nazırları, sefirleri, millî müc dele devrinin hocaları, hacıları, ağala şeyhleri, çiftçileri, mekteplileri, mektepsi leri vardı. Bunların hepsi ile görüşür, he si ile anlaşır, hepsine anlatır, ve kend bütün bu kalabalık içinde ihtirasları, e dişeleri susturarak bir "mihrak„ halind dururdu.

Meclise hürmeti ilk gününden so gününe kadar zerre kadar eksilmemiş i Her hizmetini kendisine medyun olduğ milletini, meclisde hakikî surette tems edilmiş görür, ona milleti kadar hurm ederdi.

Atatürk, bütün dâvasında her ferdi m let kazanı içinde kaynatarak mütesa bir kütle vücude getirmek için her şey benliğini daima millete izafe etmekten g ri kalmadı. Onun düsturunda (ben) y (biz ve millet) vardı. Esasen eski zihniy ile yeni zihtiyetin farkını bu teşkil ettiğ o bizlere öğretmedi mi? O değil mi ki, hayatın en büyük saadetini görmek tatmak isteyenlere, bunun ancak mille hizmetle kabil olduğunu göstermişti?

Bir gün, Sakarya harbına tekaddü eden günlerde attan düşmüş ve göğ kemiği çatlamıştı. Haber aldık ki, cep den Ankara askerî hastanesine gelmiş davi olunuyordu. Ziyaretine gittim. Ken lerine yolda tesadüf ettim. Yüzü saps idi. Kemiklerini sardırmıştı. Belli idi ıstırabı varbı. Kendilerinden istirahat melerini ricaladım. Cevaplarında:

— Olamaz, istirahat ve tedavi vazife ile beraber cephede! Ben behemahal orada bulunmalıyım!

Fedakârlığın böyle necip misallerinden onun hayatında kaç bincesi var!

Biz o tarihlerde kendisine Başkumandanlık salâhiyeti vermiştik. O, ordunun hayat ve idaresine tealluk eden bahislerde Büyük Millet Meclisi salâhiyetini haiz olacaktı. Bu kadar büyük bir kuvvete, biran en ufak bir hudut tecavüzü ilâve etmedi. Her üç ayda bir yenileştirdiğimiz bu salâhiyeti istihlâstan sonra tekrar yenilemek istiyorduk. O bize:

— Efendiler! Size teşekkürler ederim. Memleket artık benim başkumandanlığımın devamına lüzum göstermiyecek bir vaziyete gelmiştir. Bu kanunu yenilemeyiniz!..

Biz Ona kuvvet veriyorduk, O bize fazilet ve tevazu ve zamanında kullanılmıyacak kuvvetler arkasından koşulmaması dersini veriyordu. O günün heyecanını her zaman hatırlıyarak aldığım bu yüksek dersin intibahını ve faydasını taşırım.

Hukuka hürmet O'nun esaslı şiarı idi. Millet hukukuna tecavüz edildiği için milleti ayaklandıran Atatürk, kadın ve erkek hukuku arasında müsavat temin etti. Amme hukukuna yeni hükümler ilâve etti. İlim ve irfana bağlılığı ve çalışkanlığı bizlere ve tarihe nümune olacak derecede fazla idi.

Atatürk, her mânasiyle büyük bir adamdır. O'nun büyüklüğünün şulesi, Türk için ve beşeriyet için ebedi bir rehber olacaktır.

Bizler, onunla beraber millî dâvada çalışmak bahtiyarlığı içindeyiz, bugünkü nesil ise O'nun açtığı zafer, muvaffakiyet, önderlik yolunun tâkibi saadeti içindedir.

Her kalbin nefesi, her ailenin babası, türk milletinin en büyük fazilet ve vatanperverlik âbidesi olan Atatürk! Müsterih uyu, temin ederiz ki, yetiştirdiğin millet ne (Ata'yı) ne (Türkü), ne de (Atatürk'ü) unutmıyacak, onu, istediğinden daha iyi muhafaza edecek, ve Türk milletini çizdiğin program içinde yükseltecek, yaşatacak ve ebediyen yaşatacaktır!..

***

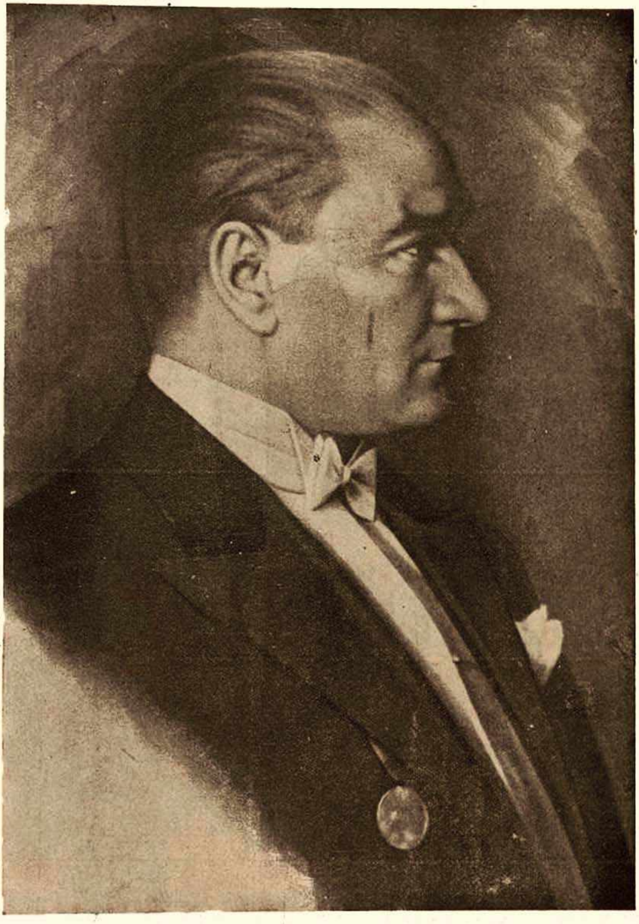

Genç Türkiye Cumhuriyetinin Birinci Cumhurreisi.. Türkün Ebedi Şefi Atatürk

Kendilerine bir milletin talihi tevdi olunan adamlar, milletin kuvvet ve kudretini yalnız ve ancak yine milletin hakikî ve kabili istihsal menfaatleri yolunda kullanmakla mükellef olduklarını bir an hatırlarından çıkarmamalıdırlar.

K. Atatürk

A T A T Ü R K

Türk'e ait herşeyin içinde o vardı: Onun gölgesi meydanları dolduruyor, onun karaltısı dağ başlarını tutüyor, onun bakışı en uzak dalların ucuna, en geniş ovaların sonuna, içimiz kadar kapalı ve kuytu köşe bucaklara uzanıyordu. Kımıldıyan, fırlıyan, sıçrayan herşeyde onun şimşeğinden bir çizgi vardı. Her ev, her gün, kendi aile reisinden bir haber bekler gibi ondan bir işaret almaya alışmıştı. Kara haberden sonra, hem de nasıl, herşey birdenbire söndü; nasıl, nasıl... Sanki onsuz dağlar karardı, onsuz dallar kurudu, onsuz mesafe bomboş kaldı. Şimdi bütün gözler yaşlı, benizler uçuk, dudaklar kilitli. Sanki her evden bir cenaze çıktı.

Onsuz varlıkta, yokluğa sarkan birşey var. Fakat, varlıkla yokluk arasındaki tezadın hazımsızlığından doğan bir inanmamak duygusu içindeyiz. Onun kadar var olan ve onun kadar var eden bir insanın yokluğuna inanmamak duygusu büyük bir hakikat saklıyor. Buna dikkat edelim. Onun yokluğuna inanmamakta haksız değili: O ölmemiştir, demiyeceğim, fakat onun ölen tarafı her fanide olduğu gibi zaten en az var olan tarafıydı, gövdesiydi. Zaten o bu kadar işleri bir et ve kemik parçasiyle, bir mide ve karaciğer parçasiyle yapmadı. Onun asıl var olan ve bugün yok olduğuna bir türlü inanmadığımız tarafı, fani altın başına sığmıyarak en aşağı memleket hudutları kadar taşan cevherdi. Bu cevher Türktür. Onun güzel gözlerinin elenmiş duru mavisinden fışkırmış, bütün yurdu sarmıştı. Fakat o gözbebeklerin sönmesiyle, o cevherin zerresi kaybolmamıştır. Biz bütün Türk fezalarını dolduran o seyaleyi iliklerimiza kadar duyarak onun var olduğunu seziyor ve bunun yok olduğuna inanamıyoruz.

Onun zaten fani vücudunun kaybolmasından duyduğumuz keder sonsuzdur; fakat millî hızımızdan, gücümüzden, güvenimizden zerresini kaybetmiş değiliz. Bilâkis, onun sağlığında, ona güvendiğimiz için bizi saran bir sürü ihmallerimizden, onun hepimize dağılan cevheriyle kendimizi kurtaracağımız günü de idrâk etmiş oluyoruz. Kendisi bir nutkunda, bu memleketin bir değil, birçok Mustafa Kemallerle dolu olduğunu söylememiş miydi? Onun manevi varlığı kadar maddî yokluğu da bizim için dağlar deviren bir enerji kaynağı olacaktır. Çünkü maddî yokluğunun manevi varlığına asla mani olamıyacağını ispat edeceğiz; çünkü biz onun gövdesine tapan bir putperest değil, ölmez eserine ve manasına bağlı bir şuuruz. O, kend vücuduyle beraber kaybolacak fanî bir milletin değil, kendi manasiyle beraber yaşıyacak ebedî bir milletin yaratıcısıdır. Yese kapılmak hem onu, hem kendimizi anlamamak olur. Fakat kederimiz ne sonsuzdur, günümüz ne karadır, gönlümüz ne mahzundur, ne mahzun! Bunu da ancak Türk olan bilir.

Peyami Safa

●

ATATÜRK!...

Ölüm, yeryüzünde, aman vermez tırpanını kullanmıya başladı başlıyalı, hiç bu kadar yüksek değerli bir varlığa saldırmış değildi

Görüp sorabilsem, ona: ATATÜRK'e nasıl kıyabildin, ölüm?

Onun kafasının içindeki beyin, sanki yalnız güneşin ışıklarından yuğrulmuş gibi, engelleri aşarak, zamanları ve mesafeleri yararak, uzakları gören ve bilen birşeydi. Hiç öyle bir dehâ, yokluğa götürülür mü?

Onun, rengini göklerden almış gözleri, kimin üzerinde dursa, onun yüreğini mıknatıslar, sanki gözlerden yüreğe nüfuz ederek içindeki en gizli duygu ve düşünceleri anlardı. Hiç o bakışların parıltısı söndürülür mü?

O, başkaları gibi, fânî bir insana hiç benzemezdi. Onun her sözü, her hareketi, Olimplerden inmiş bir ilâh düşündürürdü.

⁂

ATATÜRK... Kendi seçtiği bu ulu ad da ona ne kadar yaraşmıştı. Bu adı aldığı gündenberi, sanki daha kemale ermişti. Yüzünde bütün insanlığı doğruya, iyiye, güzele doğru götürecek büyük, ilâhî bir ışık parlıyordu. Yüreğinin içi yalnız ülkü, yalnız sevgi dolu idi.

O yüreğin artık durduğuna, o ışığın artık söndüğüne nasıl inanılır?

⁂

Kafamızın üzerinde bir yıldırım gibi patlıyarak akla, bedahate, hakikata rağmen bizi inkâra götüren bu duyguları O, sanki daha yıllarca evvel sezmiş, görmüş, bize cevabını kendi vermişti:

"— İki Mustafa Kemal vardır, demişti: Birisi, ben, fânî Mustafa Kemal. O, herkes gibi zevale mahkûmdur. Diğeri, Türk milletinin iç varlığında mevcut ebedî Mustafa Kemaldir ki, ben, onların hayallerini tahakkuk ettiriyorum.„

Ölümünün acısı, milletinin üzerine çöktüğü zaman, Onun on yedi milyonluk bir öksüz kütlesi halinde nasıl sarsıla sarsıla hıçkıracağını daha o zamandan görüp te, o hayatında tek sevdiğin milletini teselli için mi bu sözleri söyledin, ATATÜRK?..

⁂

Aylardanberi acı ıstıraplar içinde çırpınan o büyük insan, bir dakika bile sevdiği Türk milletini unutmadı! Ateşler içinde yanarken, hep Ankaraya dönmeyi, on beşinci Cumhuriyet bayramında sevgili milletine, sevgili ordusuna görünmeyi özledi! Buhranlar içinde hep milletini, onun tarihini, onun dilini düşündü!

Daha yatta iken, bir parça kendinde kuvvet bulunca, Türk Tarih ve Dil Kurumlarını çağırmak istedi. Yalnız bir görüşmek için değil, şimdiye kadar ne yapılmış, şimdi ne yapılmaktadır, ileride neler yapılacaktır, hepsini bir program halinde görmek için...

Dolmabahçe sarayına geçtikten sonra dışarıdan gelmiş büyük elçi ve zairleri kabul ettiği gün, gene haber gönderdi:

— Dilcilere söyle: aklım, fikrim onlardadır. Biraz daha kuvvet bulayım da bir geçit resmi yaptıracağım!

O geçit resmini hasretle, sevgiyle, ümitle bekliyorduk: heyhât!..

Bize hazırladığın o mutlu geçit resmini, seni ebediyete götürecek olan hazin mevkip önünde mi yapacaktık, ATATÜRK?

İ. Naci DİLMEN

ATAMIZI TAVAF

10 - 11 - 1938

Bir milletin melâlini söyler derin derin
Derya: önünde çırpınarak Dolmabahçenin.
Gönlümde eski hatıralar, eyledim tavaf,
Artık O doğmuyor diye muzlimdi her taraf,
Çamlar hüzünlü, yollara düşmüş söğüd, çinar,
Yaprak döküp huzura kapanmıştı sonbahar.
Mermerli methalin ona lâyık vakarı boş,
Heyhat! o muhteşem kapının intizarı boş!..
Sessiz nöbetciler de heyulâ dolaşmada,
Her yerde bir kederli muamma dolaşmada.
Susmuş bütün saray, nefes almaz o izdiham,
Son uykusunda tek rahat etsin diyip ATAm.
Son uykusunda öyle mi bir devr uyandıran,
Bir ırka can veren ATATÜK adlı kahraman?
Düşsün olur mu toprağa göçmüş cihan gibi,
Sönsün o mavi gözleri bir asuman gibi
Sussun o mavera konusan madenî sada,
Dursun olur mu hilkate bir ferh olan zekâ?
Sözler ki çağlayıp köpüren bir pınar gibi,
Hisler ki şahlanıp atılan dalgalar gibi.
Atiye, hale, geçmişe her anda bir temas,
Bin türlü ihtisas ile bin türlü ihtiras
Milyonla halkı cezb ile mihrak olan zekâ,
İfratı, hadesi, vecdi, tezadile bin dehâ.
Bir meş'aleydi neş'esi her bezme nur olur,
Bir harikaydı benliği bir mülkü doldurur.
Cismile pek güzeldi ve ruhile devdi O,
Bir yıldırımdı, bir mütekâsif alevdi O.
Eyvah o varlığın bize kalmış fesanesi,
Yastıkta bir ışık yele, aslan nişanesi.
Karşımda servilik ve gurubun vuran alı,
Göklerde şimdi Çankayanın şanlı Kartalı..
Ey nam alan, zafer yaratan, inkılâb açan,
Ey yol veren hükümleri tarihe bir zaman!
Ey eski kahramanları geçmiş asırların!
GAZİ'ye ihtiram ile kalkın ve toplanın,
Saf bağlayıp selâma durun hep! Odur gelen,
Türk ırkının muhabbeti üstünde yükselen.
Ölmez evet gönüllere heykel kuran ATAm.
Lâkin nedir içimdeki payansız inhidam?:.

İBRAHİM ALÂEDDİN

AHMET KÂMİ

Yazan: Osman Nuri PERMENCİ

Ahmet Kâmi — Edirnelidir. Atayî; ve Sabri merhumlar kitaplarında bunun adını Mehmet Kâmi olarak yazmışlar ise de, Ahmet Badi efendi merhumun görüp tetkik ettiği Edirnedeki Süle Çelebi vakfiyesinde o zaman Edirne kadısı olan Kâminin Ahmet bin Mustafa diye imza etmiş olmasından, asıl adının Mehmet değil, Ahmet olduğu anlaşılmıştır.

Babası Mustafa Çelebi, Edirnede Muradiye Mevlevî tekkesinde şeyh olup, orada Mesnevi okuttuğu için halk arasında Ahmet Kâmiye, Mesnevihanzade deniyordu. Ahmet Kâmi, babasından ve o zaman Edirnede ders okutan bir çok bilginlerden tahsilini ikmal etmiş, müftiyülel'enam Kadri efendiden mülâzim olarak şimdi H: köy dediğimiz Havvas Mahmut paşa köyündeki Mahmut paşa medresesinde, Edirne içindeki Çokacı Hacı medresesinde ve daha bazı medreselerde ders okuttuktan sonra, İstanbuldaki Süleymaniye medreselerinden birine müderris olmuş idi. Âşık Çelebinin anlattığına göre, Kâmi geniş bilgisi, çok tatlı sohbeti ile zamanın padişahı olan Kanunî Sultan Süleymanın meclisine kadar yol bulmuş olduğundan, kendi isteği ile 1564(971)de Edirne Kadılığına tayin olundu.

Kanunî 1567 (974) te Segetvar seferine giderken Edirne kadısı o idi. Kanunîye hamâsî gazel sunarak iki yüz filori [1] caize aldı ki o devirdeki pisikoloj k halimizi gösterdiği için bence pek mühimdir. Gazel şudur:

Nevbahar oldu, bir ağaz etti bülbüller yine
Saldı gülbanki guzat afaka gulguller yine

> Cişi ezhara meğer yoklanma varkim bağda
> Takınıp hançer siper berduştur güller yine

Şahı gül önüne düşmüş bağda ebri bahar
Bağlamış servisehi kullar gibi kolları yine

> Sahnü gülşende kurup yeryer otağın lâleler
> Başına otağlar takındı sünbüller yine

Bezmigâhı zeride Kâmi safalar etmeğe
Vaktıdır bunu adudan içile meyler yine

Kanunî Segetvarı muhasara ederken ölüp te oğlu ikinci Selimin Manisadan İstanbula ve oradan alelacele Belgrada giderek tahta geçtiği ve ordu ile dönüşte Edirneye uğradığı zaman düşmanları, Kâmiden ikinci Selime şikâyet edip onu Edirne Kadılığından azlettirdiler 1571 (978) senesine kadar mütekait olarak kaldı. Lâkin o sene Kıbrıs adası fetholunduğu zaman, oraya ilk kadı bu, Kami tayin olundu. Fakat Ahmet Kâmi Kıbrıs kadılığında çok kalmadı. Kendi isteğile tekaüt edildi. Yevmiye seksen akçe alıyor, İstanbulda yaşıyordu. 1579 (987) senesinde öldü. Edirnekapısı dışındaki mezarlığa gömüldü.

Velâ yüz kodu hake Kâmii nagâm (987)

Mısraı vefatına tarih düşmüştür.

Merhumun, imam Gazalinin (Kimyayı saadet) ini Türkçeye tercümeye başladığı gibi, (Tarihi Âli Osman ve Menakıbı ülemayı izam) adlı ile tarihî bir eser yazmağa uğraştığını, lâkin iklsini de bitiremediğini tarihler yazıyorlar.

Kâmi, sonunda İkinci Selime de çatmış, onun da birçok lütfuna mazhar olmuş idi. Hattâ İkinci Selim 1575 (982) de Çubuklubahçeye gittiği zaman Kâmi ile şair Bakıyı de birlikte götürmüş, onlara orada şiirler söyletmiş idi. Kâminin bu yakınlaşması, kendisini çekemiyen birçok bilginleri kuşkulandırmış, hakkında birçok dedikodu çıkarmışlar, onun bu yakınlaşmasına orman hocası diye tarih bile düşürmüşlerdi [2].

Sabri merhumun yazdığına göre o tarihe kadar Edirnede doğup kopma Edirnelilerden üç kişi kadı olmuştur ki, birincisi Veliddin oğlu şair Ahmet paşa, [3]; İkincisi Kemal paşa oğlu denmekle bilinen ibni Kemal Ahmet [4]. üçüncüde bu Ahmet Kâmidir.

Ahmet Kâmi, bazan pek güzel şiirler söylerdi, yukarıdaki gazeli bunlardandır. Lâkin merhum çok defa, tasannu yaptığı ve tabiatı zorladığı için şiirleri sevimsiz düşmüştür. Merhumun birkaç eserini de buraya yazarak bahsı bitirelim:

Gazel

Güş etme pendi nasihi terki fesane kıl
Sakıi eyağı sun ele; mudrip, terane kıl

> Meydanı hüsnün almağa istersen öğdülün
> Gülgün hadke saçını taziyane kıl

Dersen benim gibi deline bağrı cevherin
Elmas gamzene kaşını gel kemane kıl

> Vuslın metaına vereyim nakıd gözyaşın
> Söyle baha, nedır yeteeryşe bahane kıl

Devlet nişanı var ise başında Kâmiya
Ol kaşı ya hadengine sinen nişane kıl

Gazel

Ademe ki arzı cemali etti ref edüp bürka,
Güneştir ol, kameri yakası ana matla,

> Bu hüsnü hatla yakut leblerinden eden
> Ka'emtraşı gam üstühanımı matla,

Gönülden isteriz olursa dideden pünhan
Gazali çeşmini dil sebze zarına merta,

> Şarap az diyü sakı taallül eyleme kim
> Eyağı sun elime küllü dahilün yenfa,

Visale kılma tama seyre kani ol Kâmi
Zelildir tama eh'i, aziz men yakna,

Diğer

Talibi aşkı mecaz olmadan ey dil ne biter
Çünki bir serve el irince senin sana yeter

> Ol kaşı yaden iren tığı cefa zahmından
> Bihuzur olma gönül kim elemi tiz geçer

Her peri çehre için bencileyin divane
Olma ey dilsuzum isle [1] deliden uslu haber

> Tutma yüksekte katı kendini ey tiri nigâr
> Tiziner yere şu kim gayır kanadile uçar.

Akıdıp Kâmi gözüyaşını dolap gibi
Gülşen köyüne erince neler çekti neler.

Bu da onun bir beyti:

Çâk et yakanı gül gibi uşaka sine aç
Gel bahşeyle kullara şahım hazine aç

---

[1] O zaman geçen bir cins altın para

[2] Orman hocası ebced hesabile 983 tuttuğundan, 982 yi göstermek için imlâsını bozarak ormen hocası şeklinde yazmışlardır.

[3] Veliddin oğlu Ahmet paşa, İkinci Murat gününde Edirnede Kadılık ve Kadıaskerlik etmiş olan Mevlâna Veliddinin oğlu olup, Edirnede doğup büyümedir. Hattâ Edirne kaleiçinde Mevlâna Veliddin mahallesi adı ile bir mahalle olduğu gibi, o mahallede mescidi, çeşmesi ve başka hayratı da varmış ki bunlar son asırlarda yıkılıp kaybolmuşlardır. Ahmet paşa, İkinci Murad ve Fatih günlerinde yaşamış, Bursada ölmüş, oraya gömülmüştür.

[4] İbni Kemalin'de bazı tarihler Edirnede, bazı tarihler ise Tokatta doğduğunu yazıyorlar. Lâkin okuyup yetişmesi Edirnede Darülhadis medresesindedir. Kanunî gününde İstanbulda öldü.

[1] İsle, aklını başına al, dinle manasına gelen Türkçe bir kelimedir ki sonundan nasılsa bırakılmış ve unutulmuştur. Eski şiirlerde rastlanır.

New-York Beynelmilel Resim Sergisi Kapanırken:

Beş Bin Sene Sonrakilere Mektup

Yazan: Nurullah ATAÇ

New York'taki beynelmilel sergi, gazetelerin yazı, mecmuaların da resimlerle anlata anlata bitiremediklerine bakılırsa, çok güzelmiş: benim gibi bulundukları yerden kımıldamağı pek sevmiyenlere bile, kalkıp gitmek hevesini vermedi demiyeceğim, fakat denizler aşmağı tatlı tatlı hayal ettiriverdi. Amerikalıların zevksizce bir millet olduğunu iddia ederler: ben, oradan gelen bütün filimlere rağmen, bu kanaatte değilim. Oranın insanları hep büyük, kocaman şeyleri seviyorlar, bunun için de Avrupalılara biraz kaba gözüküyorlar. On yedi hecelik bir manzumede bütün bir his âlemini sezdirmeğe çalışan, meşe ağacını avuç içine sığacak kadar küçültebilen Japonlara, Avrupalıların zevksiz gözüktüğü gibi... Amerikalılar zevksiz değildir: bilâkis büyüğün, kocamanın da güzel olabileceğini, kemiyetin de fikri ehemmiyeti bulunduğunu isbat ederek eski dünyanın bediî hükümlerini değiştiriyorlar. Onları ancak yeni yeni sezmeğe başladık: belki bir asır sonra gerçekten anlıyacağız.

Sergiyi göremediğim, için sadece uzaktan hayal ile kalacağım. Hayalin çok defa hakikatten güzel olduğunu bilirim: İnsanoğlunun hemen hiçbir eseri, tasavvuru kadar tam, mükemmel olamaz. Fakat New Yorktaki sergi için böyle değil: O, tasavvuru bizimkinden çok geniş, çok zengin olan adamlar tarafından kurulmuş; belki onların yapmak istediklerine nazaran eksik ve kusurludur; bizim için ise, bütün o makineler âlemi, elbette bir peri masalını andırır. Elektrikte, eski zaman masallarının sihirli değneğini andıran bir hal var; Amerikalılar da, zannederim, elektriği en iyi, en ustaca kullanmasını bilen adamlar...

O sergi münasebetile bir de, beş bin yıl sonra, yani 6939 da topraktan çıkarılıp okunacak bir kitap yazılmış, bunda dört bin yıllık insan medeniyetinin zübdesi varmış. Onu ihtiva eden çelik mahfazaya, asrımızın birkaç ileri gelen âliminin beş bin yıl sonraki torunlarımıza birer mektubu ile bugün kullanmakta olduğumuz başlıca eşyanın da minimini birer nümuneleri konmuş. Bundan başka bir de küçük bir filim varmış... Bunun manasını doğrusu pek anlayamadım. O kitabın ve mektupların ancak beş bin yıl sonra açılıp okunması nasıl temin edilecek? İki şıktan biri: ya bugünkü medeniyet tamamile mahvolacak, tarihi dahi unutulacak, o zaman New York toprağında böyle güllenin gömülü olduğu da bilinmiyecek; yahut bugünkü medeniyet, bir takım istihaleler geçirip ilerlemekle bereber unutulmıyacak, o zaman da yalnız New York toprağında öyle bir güllenin gömülü olduğu değil, onun içindeki bütün malûmat da bilinecek ve onu çıkarıp açmağa hacet kalmıyacak. Hem bundan ancak üç beş yüz sene sonra gelecek insanların onu merak edip açmıyacakları ne malûm?..

Hayır, o kitabı yazmak, bütün o minimini nümuneleri meydana getirmek ve bunları ihtiva edecek o paslanmaz, çürümez, bozulmaz mahfazayı yapmak için katlanılan zahmetin faydasını anlıyamadım. İnsanın yalnız anladığı şeylerden hoşlanması icabetmez ya! Ben de Amerikalıların, beş bin sene sonraki insanlara mektup yazmağa kalkmalarını pek beğendim. Bunda hem çok büyük ve haklı bir gurur, hem de yine o derece büyük bir mahviyet görüyorum. Gurur var: İnsan olmak gururu; dört bin yıllık tecrübe ile iftihar ve onun unutulmasına razı olmamak... Mahviyet, tevazuğ da var, çünkü bunu düşünen adamların, bugünkü insanı bundan beş altı bin sene evvel gelenden daha akıllı, daha becerikli, daha tedbirli saymadıkları belli. Sanki: „Onların hali, bilgileri nasıl unutulmuşsa, bizimkiler de unutulabilir; onların yazdıkları kitapların çoğu kaybolduğu gibi, bizimkilerin kaybolmasının da imkânı vardır. Biz, üç dört bin sene evvel dünyaya gelmiş babalarımızın tarihini, âdetlerini ancak hafriyat sayesinde öğrenebiliyoruz; bu hafriyat esnasında, bizim bu yazdığımıza benziyen bir ansiklopedi, bir zübde bulsak ne kadar seviniriz! Bizim tarihimizin de devam edeceğinden emin değiliz; belki bizden beş bin sene sonra gelecek olanlar da bizim halimizi, medeniyetimizi ancak hafriyat sayesinde öğrenebilecekler. Biz bunu onlara kolaylık olsun diye düşündük„ demek istiyorlar.

Herşeyin tam istenildiği gibi geçeceğini, o günlerin New York toprağından ancak 6939 senesi eylülünde çıkarılıp açılacağını farzedelim. Onu okuyacak adamların halini bir tasavvur ediyor musunuz? Bleki o zaman insanoğlu gayet ilerlemiş olacak ve o güllenin içinden çıkacak bilgiyi son derece iptidai veya son derece yanlış bulacak. Kitabın daha ilk sayfalarını okurken kahkahayı koyverecek ve bu kadar çocukça şeylerin sonuna kadar okunmağa tahammülü olmadığını söyliyerek elinden atıverecek. Belki de bunun tamamile âksi olacak. Bugünkü âlemin herhangi bir âfetle mahvoluvermesi, bunca asırlık çalışmaların unutuluvermesi büsbütün imkânsız değildir; o zaman 6939 yılında New Yorkta, bugünkü bulut delen binaların yerine belki bir takım çadırlar, hattâ mağaralar bulunur. O adamlardan biri toprağı kazarken (betonu kazabileceği de pek tasavvur edilemez ya! neyse!) o gülleyi buluyor, elinde eviriyor, çeviriyor, nihayet açmağa muvaffak oluyor... Ondan ne anlayabilir ki? İçinde ufacık ufacık yazılarla bir yığın yaprak... Bunu garip bir hayvan zannedip hemen elinden atarak kaçıvermesi de pek imkânsız değildir.

Doğrusunu isterseniz ben, bugünkü medeniyetin kaybolacağına hiç inanmıyorum. Biz, beş yüz sene evvel gelmiş babalarımızın eserlerini - hiç olmazsa en ehemmiyetlilerini - kaybetmedik, biliyoruz. On yedinci, on altıncı asırlar insanlarının neler yaptığını öğrenmek için hafriyata ihtiyacımız yok. Artık insanoğlu, eserlerinin ve tarihinin unutulmaması çaresini bulmuştur; bu çarenin unutulması için hiçbir sebep görmüyorum. Bunun için 6939 senesi insanlarının, 1939 senesi insanlarının halini iyice öğrenmek için, New Yorktaki gülleyi çıkarıp okumağa ihtiyacı olacağına hiç ihtimal veremiyorum. O, toprağın altında, bir *varak-ı mihr ü vefa* olarak kalacak, beş bin sene sonra da onu okuyup dinliyen bulunmıyacaktır.

Efelerin Yurdunda

İlk molada aradı gözlerim al çepkenler,
Kulaklarım dağlardan yanık sesler dinledi;
Hayalimde canlandı efeler birer birer,
Martinler ateş aldı, sert kayalar inledi.

Ağzından köpük taşan, şaha kalkan bir atın
Yelesini kavramış bir efe gülüyordu;
Sembolüydü karşımda canlanan bir sanatın
Yüzü tunçtan bir heykel, gözleri birer kordu.

Baktım, Bozdağ ağarmış, bembeyaz bütün dağlar,
Ne bir efe sesi var, ne Ayşenin türküsü;
Yalnız şimdi dağlarda durgunlaşmış bir ses var,
Nerde mavi çepkenler, nerde dağların süsü?..

Ödemiş - İzmir

Kâzım Feyzi Ozaner

TRAKYA

KÖYLERİNDE

BİR TURNE

Yazan:
KADRİ OĞUZ

Trakya, bu sene görülmedik bir berekete kavuştu. Tam ziraat mevsiminde devamlı, bol ve sürekli yağmurlar zengin bir rekolte temin etti. Bu bereket Trakyaya, her sahada başlamış bulunduğu kalkınma hareketlerinin inkişafında en mühim rolü oynamış olacaktır. Köylü, yağmurları müteakip yazlık ve kışlıklar üzerinde birikmiş işlerini başarmak için, gecelerini dahi tarlası başında geçirmektedir.

Trakya köylüsünün beklediği de esasen bu idi. Dört beş senedenberi Devlet kontrol ve yardımlarının da eklenmesile sistematik bir tarzda ve geniş ölçüde bir kalkınma seferberliği içinde çalkanan bu şirin ve verimli yurd parçasında, fazla mahsul veren bereketli bir senenin oynayacağı rolün ehemmiyeti aşikârdır. Balkan harbinde ve onu takip eden Umumi harp ve İstiklâl harbi yıllarında bir harabe haline gelen ve Saltanat idaresinde esasen geri olan iktisadî vaziyetinin yukardaki sebep ve âmiller yüzünden büsbütün baltalanmış olması dolayısile bu güne kadar elde ettiği ve etmekte olduğu imkânların bu kadar kısa bir zamana sığdırılamıyacak mahiyette olduğunu kabul etmek lâzımdır.

Bunun için Trakyanın çok değil, sekiz on sene evvelki halini şöyle böyle bilmek kâfidir. Halbuki bugün imar bakımından olsun; kültür, ziraat, hayvancılık ve ekonomi bakımından olsun geniş ölçüde bir ilerlemeye şahit olmak herkes için mümkündür.

Cumhuriyetin kuruluşunu müteakip yurdun diğer yerlerine nisbeten burarasının Devlet yardımına çok sonra kavuşmuş olmasına rağmen bazı sahalarda her yerden üstün bir ilerleme gösterdiği gözönünde bulundurulacak olursa, Trakyanın gösterdiği cehd ve gayretin büyüklüğü kendiliğinden anlaşılır.

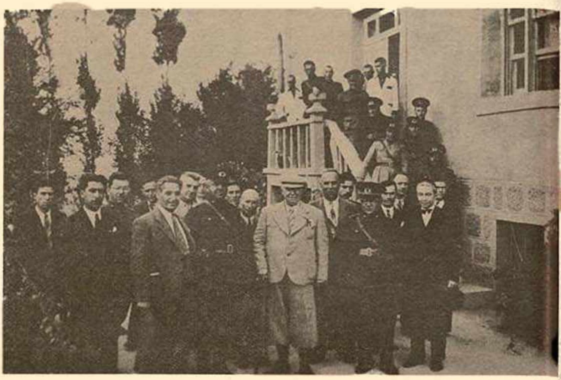

Trakya Umumî Müfettişi General Kâzım Dirik Demirköy idman yurdunda

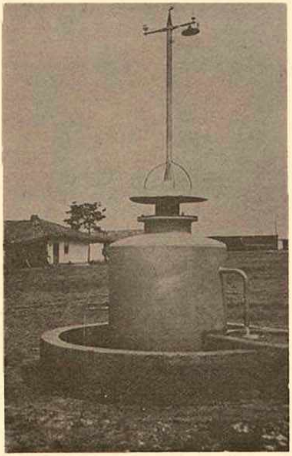

Köyleri suya kavuşturan Arteziyenlerden biri

Trakya Umumi Müfettişi General Kâzım Dirik, Kırklareli Mebusu Zühtü Akın ve Kırklareli Valisi yeni yapılan kahvelerin birinde

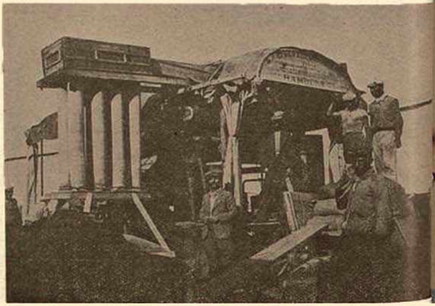

Köylünün tohumlarını temizleyen Selektör makinelerinden biri

Sergiden bir köşe

Bununla beraber bütün bunlar sıkıntısız geçmiş değildir. Çünkü hamle yapan her cemiyet ve her memleket gibi bu yurd parçası da iktisadî ve içtimaî kanunların zarurî bir neticesi olan sıkıntıları yaşamıştır ve bu, belki de daha bir müddet devam edecektir. Fakat Trakya halkının birçok sahalarda daha şimdiden elde ettiği ve bazı sahalarda ise en yakın bir istikbalde kavuşacağına kuvvetle inandığı muhtelif imkân ve vesaitle medenî ve müreffeh bir hayatın zevkini alacağı da şüphesizdir..

Geçen gün Lalapaşadan başlayarak bir kısmı Edirneye, bir kısmı da Kırklareline bağlı olan Hasanağa, Hıdırağa, Küçük Döllük, Pravadı, Yağcılı, Süleoğlu, Kerameddin, Dolan, İnece, Hasköy, Osmanlı, Kırcasalih ve Pehlivan köyüne kadar uzayan küçük bir tetkik gezisi, köylerimizin son durumunu tanıma akımından çok faydalı oldu. Hepsini hülâsa edecek ve hepsi hakkında aşağı yukarı bir fikir verecek mahiyette olan Pehlivanköy, Uzunköprü - Alpullu arasındaki demiryolu üzerinde modern bir köy çehresi almış ileri bir köyümüzdür. Köy manevî şahsiyeti adına vücude getirilen 15 dekarlık dutluk, 5 dekarlık cevizlik, 50 dekardan fazla akasya koruluğu, çamlarla bezenmiş 10 dekarlık bir parkın ortasında mermerden yapılmış Mehmetçik anıtı, 10 dekar genişliğinde nümune sebze bahçesi ve meyve fidanlığı, Atatürkün güzel bir büstü ile süslenmiş ve çöp sepetlerine varıncaya kadar herşeyi tamamlanmış istasyon parkı. Tam teşkilâtlı ve zengin bir müzesi kütüphanesi, eczanesi, duvar gazetesi, kovanları ve herşeyi tamam modern bir binaya malik ilk okulu, 8 dekarlık bağı, tavuk, tavşan ve arı istasyonları, un fabrikası, 315 ortağı olan ve bu sene 31,000 lira ikrazatta bulunan ziraî kredi kooperatifi, radyosu, güzel bir okuma odası, çarşısı, Çelikkanad adlı spor klübü, tavanlarına varıncaya kadar her tarafı yağlıboya ile boyanmış 1500 teneke peynir imal eden modern ve çok sıhhî bir mandırası, elektrik tesisatı ve nihayet mektebin civar köylerden gelen çocuklarına ait pansiyonu.. Trakya köylerinin koyuldukları ileri hareket hakkında bir fikir vermeğe kâfidir sanıyorum.

— Arkası 26 ıncı sayfada —

Köylerde modern ziraatin inkişafında büyük rol oynayan «Tarımbaşı» lardan biri. Bunlar Trakya köylerinden seçilerek Edirne Ziraat kursunda yetiştirilen köy çocuklarıdır.

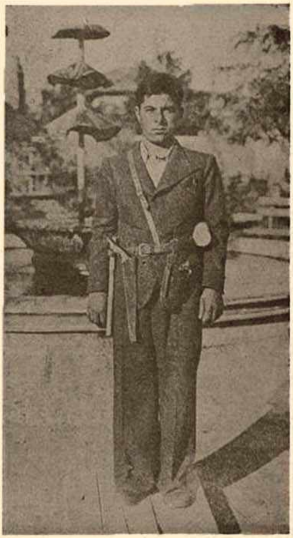

Kırklarelinin Pravadı köyü içinden geçen Nafia Şosesinde Vekâletin yaptırmakta olduğu köprülerden biri

Hamitabat köyünün bir kahvesi

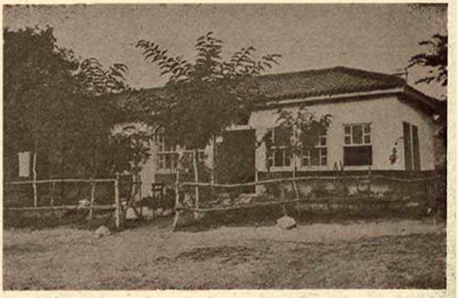

ÇIRPINAN SULAR

ROMAN : 27

MÜKERREM KÂMİL SU

Sermedin içine kuvvetli bir ateş düşmüştü. Karısının önsezişi kuvvetli olduğunu biliyordu. Birkaç aydır gündelik hayatında çakıp sönen havaî ışıkları farketmiş olmasın diye bir korkuya kapıldı. O takdirde onun gözünde ne kadar küçülecekti. Kendisine bir yalancıya, âdi, manasız bir çapkına bakar gibi bakacaktı. Ve böyle yapmakla da haksızlık etmiş olmıyacaktı. Çünkü kabahatlı idi. Ona, hislerini bir bahar gibi okşayıp geçen tesadüflerden bahsetmemişti. Mademki bunu ondan gizliyordu. Demek ki bu hareketinde bir parça günah vardı. Nahide, bu tesadüflerin ortaya attığı gayri tabiî havadan ziyade, aralarında bir sır yaratmış olmasına gücenecekti.

O böyle ve derin derin düşünürken, Nahide yüzünde hiçbir çizgi kımıldamadan:

— Erken döndün, dedi. Keşke daha kalsaydın.

— Sensiz hiçbir yerin tadı çıkmıyor Nahide, gittiğime bile okadar pişman oldum ki.

— Neden Sermet?

— Sana çok alışmışım sevgili. Bu ziyareti yalnız yapmanın manasızlığını daha antrede anladım, ama bir kerre gitmiş bulundum. Kapıdan dönmek çirkin olurdu.

Genç kadın güldü. Dudakları birşey söylemek ister gibi kımıldadı. Sonra, gözleri, açıklamak istediği herhangi bir şeyden vazgeçtiğini ima etti.

Susuyorlardı. Sermet konuşmak, içini tamamile ona dökmek ihtiyacı içinde idi. Fakat çekiniyordu. Kıymet verdiği kadının gözünde küçülmekten, âdi bir adam seviyesine düşmekten korkuyordu. Kadınların çoğu mütecessiz dir derler. İstiyordu ki, Nahide de böyle olsun. Kendisine birşeyler sorsun. Toplantıda kimlerin bulunduğunu, nasıl vakıt geçirildiğini, tuvaletleri, çiçekleri, ufak defek araştırsın, anlamak istesin. O zaman belki açılacak, taşıp dökülme cesaretini içinde bulacaktı.

Fakat o birşey sormıyordu. Aralarında uzayan sükûtun yüreklerine birer buz parçası gibi düşmemesi için Sermet ayağa kalktı. Biraz radyoyu karıştırdı. Moskovada şahane bir Piyano konseri vardı. Karısının bu müzikten hazlanacağını bildiği için bu istasyonda karar kıldı. Odayı saran derin sesler içinde gözleri onu buldu. Ellerini ensesinin altında kavuşturan başını kollarına yaslamış, arka üstü yatıyordu. Gözleri kapalı idi. Saçlarını iki örgü yaparak omuzlarından aşağıya bırakmıştı. Dudakları yarı aralık, dişleri pırıl pırıl ve alnı düşünceli, çok düşünceli idi.

Genç adam önüne geçilmez bir his ve heyecan fırtınasına yakalandığını hissetti. Onu kucaklamak, kolları arasında hırpalamak arzusu heran artmakta idi. Dudakları, avuçları yanıyordu. Onu ilk defa görüyor, yeni sevmeğe başlıyormuş gibi çılgındı. «Karıcığım, benim canım karıcığım!» İçi böyle söyliyordu. Fakat dudaklarında bir çekingenlik vardı. Ah, zaten hayatlarında hiç bir gün ona istediği ve içinden geldiği şekilde hitabedememişti. Daima onun yaptığı gibi ismini söylerdi. Arada sırada sevgili diye seslendiği de olurdu. Başını dizlerine yatırdı:

— Ben seni, yalnız seni seviyorum Nahide, diye inliyordu. Yemin ederim, hayatımın yegâne kadını olduğun gibi, yegâne aşkı ve saadeti de sensin.

Hem bunları söyliyor, hem de bir çocuk gibi ağlıyordu. Suçunu gözyaşları ile yıkamak, küçük tesadüflerin kalbinden kımıldattığı his ve heyecan kırıntılarını yoketmek istiyordu. İçinden bir kerre değil, birçok kerre bir daha ötekini görmeyeceğine sözler veriyordu. O bir çiçek, bir kelebek, bir parça ışık ve nihayet bir kaç damla berrak su gibi göz alıcı olabilirdi. Hayat, aşk ve saadet onundu. Kiminle istese evlenir, o müstesna güzelliği ile etrafında daima titreyen kalpleri bulurdu. Fakat kendisi için memnudu o. Yolları tamamile ayrı idi. Ve hiçbir zaman da bu yolların birleşmelerine imkân olmıyacaktı. Olamazdı. Hem bunu genç adam, kat'iyen, kat'iyen istemiyordu. Kendi kendine yine bunları düşünürken aceba Nahide olmasaydı onu sever mi idim, bu derin güzellik karşısında lâkayt kalabilir miydim diye içini bir hissî araştırmaya tabi tuttu. Evet, muhakkak, o nefis genç kıza karşı duygusuz kalınamazdı. Arkasından hayran hayran bakılır, belki bir haylı koşulurdu da. Fakat muvaffak olamayınca bin bir azap içinde kıvranılmaz, ümitsizliğe düşüp fena şeyler yapmak arzusu ile çırpınılmazdı. Bu hükmü çekinmeden verebiliyordu. Bir zamanlar Nahide için döktüğü gözyaşı ve ıstırabın eşini bir başkası için tekrar etmesine imkân olmayacağını kuvvetle hissediyordu.

Yüzünü, karısının ince elleri üstüne yatırmış, derinden derine böyle yanarken, Nahide yerinden kımıldadı. Şimdi tamamile değişen, soğuyan bir sesle:

— Yatmayalım mı? diye sordu. Uykum var.

Sermet şaşırdı. O, her zaman okadar hisli ve derindi ki, böyle heyecan dakikalarında hiçbir zaman taşlaştığına rastlamamıştı. İçinde bir aceba canlandı. Kendisini eskisi gibi sevmiyor mu idi? Bu hayat ona yavan gelmeğe, bu yuvanın durgun havası onu usandırmağa mı başlamıştı? Başka bir hayalin büyüsüne mi tutulmuştu? Bu gözler başka rüyalar mı görüyordu yoksa! Ve.. aceba bu meş'um tesadüflerin farkına mı varmıştı? halinde onun derin görüşünden gizlenemeyen bir değişiklik mi vardı?

Şüphelerle dolu üzgün ve kırık, arkasından yürüdü. Nahide yavaş yavaş soyundu. Topuklarına kadar inen uzun krem geceliğini giydi. Saçlarını fırçaladı. Tekrar ördü. Ellerini kolanya ile ıslatarak bir parça şakaklarını ovdu.

— Başın mı ağırıyor Nahide?

— Hayır.

— Şakaklarını ben ovayım mı?

— Niçin?

Hayretle yüzüne baktı. Sonra: "farkında olmadan alnımı kolonyalamışım herhalde„ diye gülümsedi. Yavaşça karyolasına uzandı. Başucundaki lâmbanın ışığına gözlerini dikerek bir parça hareketsiz kaldı. Sonra düğmeye dokunup gözlerini yumdu.

Sermet yerine uzandığı zaman onun soluk alışlarını bir hayli dinledi. Başının içi, müthiş bir harbın alt üst ettiği şehirlere dönmüştü. Kafasında her şey karışık, her düşünce dumanlı ve mübhemdi. Bazan Nahideyi ilk gördüğü dakikaya dönüyor, sonra Afetin se

sini dinlerken kulübü merdivenlerinin başında nasıl ölmek istediğini yana yana hatırlıyordu. Onu gençliğinin en kudretli ateşi ile nasıl ve ne derin sevmişti. Hep ona bağlı iyi ve tatlı hatıralar yekdiğerini kovalıyor; beraber yaşadıkları müstesna geceler, renkli günler biribirine bağlanıyorlardı.

Sonra nasıl oldu. Belki biraz dalmıştı. Gözkapaklarında bir hayâl canlandı. Yüzünde başka nefesler dolaşır gibi oldu. "Bana gel. Bende herşey var. Seni, yabancısı olduğun bir âleme örselenmemiş sevgimle ben geçireceğim. Senin eşin, senin çocuğunun anası olacağım!„ diye fısıldayan bir sesle irkildi. Bu ne haldi böyle. Ona böyle ne oluyordu? Bir buhran mı geçiriyordu. Belki de hasta idi. İki his arasında kalmıştı. Şimdiye kadar böyle gayri tabiî bir şey'e ne hayatta, ne de kitaplarda rast lamıştı. Mademki karısını hâlâ delicesine seviyordu. Bir yabancıya yan gözle dahi bakmak kuvvetini yüreğinde bulmaması lâzım gelirdi. Mademki bir başkasını düşünüp heyecanlanacak kabiliyet içinde mevcuttu. Şu halde karısından uzaklaşması, soğuması lâzım gelmez miydi? Yoksa onda gizli bir ruh, tehlükeli bir yürek mi vardı. Eskiler gibi başka başka iki kadına, iki sevgiye, varlığını açık tutacak yaradılışta mıydı.

Karmakarışık düşünceler içinde bunala bunala uykuya daldı. Ertesi sabah uyandığında Nahideyi yanında bulamadı. Bu, ilk vaki oluyordu Onunla beraber uyanıp, birkaç dakika yatakta konuşmağı o kadar itiyat edinmişlerdi ki... Müthiş bir korku ile yerinden fırladı. Nahide, Nahide diye haykırarak salona atıldı. Genç kadın başını ellerinin arasına almış, koltukta oturuyordu. Bu gürültü ile silkindi :

— Korkuttun beni Sermet. Ne oluyorsun?

İçine tatlı, ılık bir su serpilmişti sanki, gülmeğe çalışarak:

— Hiç, diye karşılık verdi. Seni yanımda görmedim de. Sonra daha yavaş ilâve etti; öyle korktum ki Nahide. Seni kaybettiğimi sandım diyecekti. Hastasın diye öyle korktum ki diye telâşını tevil etmek istedi.

Genç kadın gözlerini kocasının yüzüne çevirmişti. Rengi sapsarı idi. Gözkapakları çürümüş ve biraz şişmişti. Onu bukadar üzgün ve yorgun gördüğünü hatırlamıyordu. İçi parçalanarak yanına sokuldu :

— Nahide, hasta mısın yavrum? Nen var Nahide?

O, gayet bezgin bir sesle cevap verdi:

— Hiçbir şeyim yok!

— Sen benden birşey gizlemek istiyorsun Nahide. Sende birşey var.

Manası kolay kavranamaz bir bakışla tekrar kocasının yüzüne baktı:

— Ben senden birşey saklamadım Sermet, dedi ve saklayacak ta değilim. ‹Sonra daha kuvvetle„ nasıl tasavvur edebilirsin ki, aramıza bir sır gölgesi düşüp sana yabancı kalırım?!

Bu sorgu karşısında Sermedin gözkapakları düşüvermişti adeta. Belki bu, bir taştı. Bu mutlak bir kinaye idi. Şu halde Nahide birşeyler biliyordu. Bunu nasıl, nereden ve ne suretle öğrenmişti?

Samimî olmağa, nihayet olup biten şeyleri itiraf etmeğe karar verdi. Gayet ciddî ve kat'î bir sesle:

— Sende bir şeyler var Nahide, dedi. Niçin onları bana söylemek istemiyorsun?

— Sende birşeyler yok mu?

Durdu, durdu. İkisi de susuyorlardı şimdi. Aralarındaki bu meşum sükût uzadıkça vaziyet büsbütün fenalaşacaktı. Fakat Sermet bir türlü ne şekilde ve nasıl söze başlayacağını tayin edemiyor, bunalıyordu. Nihayet:

— Belki birşeyler var sevgili, dedi. Fakat ortaya atmağa değmiyecek kadar manasız, boş, mevsimsiz şeyler! Seninle bu gün uzun bir kır gezintisi yapalım mı canım?

Genç kadının bakışları bu garip teklif karşısında önce ışıklandı ve sonra çabucak bulutlanıverdi. Bütün iddia kuvvetini kaybetmiş kırık bir sesle:

— Yorgunum, diye konuştu. Yaşamaktan yorulduğumu seziyor ve bundan korkuyorum. Her gün yeni birşey kaybettiğimi, beni hayata bağlayan emellerimin birer birer koptuklarını anlıyorum. Bende bir bezginlik var Sermet. Yalınızlığa, sükûta hasret duyuyorum. Ah, yine alıp başımı uzak uzak gitmek, başka iklimlere, başka yerlere çekilmek istiyorum.

— Mademki seyahat etmeği arzu lıyorsun. Bu, o kadar güç birşey değilki Nahide. Bir istida veririm, izin çıktıktan sonra hemen hareket ederiz. Nereye istersen oraya kadar. Niçin öyle garip garip yüzüme bakıyor, eğlenir gibi gülüyorsun. Yoksa, beni görmemek, benden uzaklaşmak için mi uzak memleketlerin hasretini duyuyorsun sevgili? Yoksa, başka, nasıl söyleyeyim, yoksa başka bir istediğin, düşündüğün mü var?

O, bilek saatına bakarak :

— İşine geç kalıyorsun, dedi. Daha kahvaltı da etmedik.

Sermet onun, bu mevzuu kapamak istediğini anlayarak sustu. O gün karısını bu karışık ruh haleti içinde bırakarak evden çıktı.

Dairede ötekinin verdiği randevüyü sık sık hatırlamakla beraber toy bir delikanlı gibi bu macera yoluna düşmedi. Sözüne rağmen onunla buluşmak istemiyordu.

"Fakat başlanmış bir iş, bitmişten sayılır„ derler. Bu yeni sergüzeşt de böyle oldu.

İki gün sonra Behin'den sitemli bir mektup geldi. Neler, neler yazmıyordu ki...

Sonra sık sık telefon etmeğe başladı. Ve nihayet üç defa genç kızın istediği yerlerde buluştular. Behin'in ifadesine bakılırsa, bütün imkânsızlıklara rağmen kendisini seviyordu. Bu muhal aşk ona birçok çılgınlıklar ilham ediyor, bazan memleketten kaçmak, bazan karısına gelip herşeyi anlatmak, bazan da başkası ile evlenmeği kabul ederek bu çapraşık işten kurtulmak istiyordu. Genç kızı yalnız kendisinden dinliyor ve öğreniyordu. Esasen ne olsa bir yabancı kızın hayatı ile yakından alâkadar olmasına da lüzum yoktu. Yaşayış tarzını inceden inceye sorup araştırmakla eline ne geçecekti?

Evi ile işi, karısı ile güzel bir genç kız arasında bucalamağa başlamıştı. Buhranlar geçiriyordu. Kararsızlıklar içinde kıvranıyor, ne yapacağını, ne yapmak istediğini bir türlü tayin edemiyordu.

Nihayet bir gün hayatının beklediği müthiş acısı ile yüz yüze geldi. Behin'le üçüncü defadır ki buluşuyordu. Akşam üstü eve dönünce Nahideyi pek, pek uzak bulmuştu. Oturma odasındaki divana uzanmış, yine kitap okuyordu. Uzun zaman kocasının mevcudiyetini hissetmemiş göründü. Sonra ayağa kalkarak:

— Seninle biraz uzunca konuşmalıyım dedi. Ve hiçbir önsöze filân lüzüm görmeden ayrılık teklifinde bulundu.

Sermed o dakikada başına şiddetli bir yumruk yemiş gibi sersemlemişti. Hiç sesini çıkarmadan abdal abdal karısının yüzüne bakıyordu. O devam etti :

— Evlenişimiz ne kadar gayrıtabiî oldu ise ayrılmamız o nisbet e tabiî olsun istiyorum. Çok düşündüm. Arzularımın manasızlıklarını, dürüst bir yuvaya karşı haksız hareket ettiğimi, makul bir insan gibi iş görmediğimi kabul ediyorum. Fakat bunlara rağmen senden ayrılmak istiyorum Sermed. Bu hayata daha fazla devam edemiyeceğiz.

— Niçin, Nahide niçin?.. diye inlemişti.

Genç adam ayağa kalktı. O dakikanın acısını aynı kuvvetle birkere daha duymuştu. Halâ yüreği sızlıyordu. Nasıl da yarabbi, nasılda kat'î ve soğuk bir sesle bu teklifi yapabilmişti?

— Arkası var —

Garp Edebiyatından Seçme Parçalar:

AVA GİDEN

YAZAN :
Pierre Boileau

ÇEVİREN :
N. A.

Guguenheim dükkânın arka odasına çekilmiş, karnını doyuruyordu. Kapı çalındı. Kuyumcu yerinden kalktı, bıyığına takılan makarna parçalarını parmağı ile yere düşürerek ve biraz da canı sıkkın bir halde içeri geçti. Oraya mağaza derdi amma, doğrusu pis, karanlık bir dükkândı; zaten kendisine de kuyumcu derdi amma pis bir hırsızdan başka ne idi ki? İşi gücü hırsızlardan ucuz fiyatla elmas almaktı...

Böyle geç vakit Guguenheim'ı görmeğe gelen otuz beş, kırk yaşlarında bir adamdı; yüzünün kiremit renginde olması, uzun zaman güneş altında dolaştığını gösteriyordu. (Geçen gelişinde kuyumcuya, kürek mahkûmu olarak Cayenne'e gönderildiğini, fakat yedi sene kaldıktan sonra yolunu bulup kaçtığını an'atmıştı.) Elinde, hayli ağır gibi gözüken kocaman bir valiz vardı.

Onu görür görmez Guguenheim'ın yüzü güldü, kara ve seyrek dişleri meydana çıktı. Onu, bununla dördüncü defadır görüyordu ve şimdiye kadar da bu görüşmelerden pek memnun olmuştu. Gerçi şimdiye kadar büyük bir iş yapmamışlardı; M. Lucien'in (o adam, adının sadece Lucien olduğunu söylemişti) getirdiği elmasların hiçbiri öyle mühim şeyler değildi, en kıymetlisi nihayet bin frank ederdi; fakat Guguenheim bunların bir başlangıç olduğunu, sonra onun sayesinde çok şeyler elde edebileceğini hissetmişti. Zaten M. Lucien'in, dilinin altında birşey sakladığı da belli idi... O da, kuyumcudan tamamile emin olmadan elindeki malların en kıymetlisini çıkaramazdı ya!

Guguenheim: "Safa geldiniz!, diyip hal, hatır sorduktan sonra misafirinin elindeki valize bakarak:

— Yoksa vedaa mı geldiniz? diye sordu.

— Evet, artık buradan gidiyorum... Fakat bu valiz yol eşyama dahil değil.

M. Lucien sokağa doğru endişeli endişeli baktı; sonra:

— Sizinle, dedi, pek ciddi bir mesele hakkında konuşmak istiyorum.

Kuyumcu:

— Peki, dedi, şimdi kepenkleri indiririm. Akşam yemeğini yedikten sonra kapatacaktım amma zarar yok, şimdi de olur...

Gidip bir manivelâ çevirdi, demir perdenin müthiş bir gürültü ile indiği duyuldu. M. Lucien çok tozlu, eski bir koltuğa yerleşmişti. Guguenheim de onun karşısına, bir piyano iskemlesine oturdu.

— Dinliyorum, dedi.

— Anlatayım. Paris'in havası, daha doğrusu bütün Fransa'nın havası bana artık pek ağır gelmeğe başladı; ben de kalkıp yabancı bir memlekete gitmeğe karar verdim. Henüz nereye yerleşeceğimi bilmiyorum; neresini rahat bulursam oraya... Şimdilik katî olarak bildiğim birşey var: Yarın sabah hududu geçmiş bulunacağım.

— O kadar acele mi?

— Başım pek sıkıştı diyemem ama, benim buralarda olduğumu polis haber almış; tekrar oralara gitmeğe hiç niyetim yok...

— Pasaportunuz var mı?

M. Lucien, cebinden çıkardığı cüzdanı gülerek gösterdi:

— Hem de istediğimden alâsı; bir bakın, hiçbir eksiği yok. Bu sabah tren biletimi de aldım; önce Bern'e gideceğim. Saat 22 yi 37 geçe trenine biniyorum.

Guguenheim'in gerçekten canı sıkılmıştı:

— Benim de hiç talihim yok! dedi. Bir kere ciddî, işten anlar bir adamla tanıştım, o da beni bırakıp gidiyor... Sizden çok şey ümit etmiştim...

M. Lucien saatine baktı:

— Size, saat 22 yi 37 geçe hareket edeceğimi söyledim. Yerimi tuttum, eşyamın muamelesini de yaptırdım; istasyona tam 20 buçukta varırsam olur. Demek ki daha iki saatlik vaktim var. İşini bilen, gözü yılmaz bir adamın iki saat içinde neler yapabileceğini hiç düşündünüz mü?

Guguenheim hayran hayran baktı:

— Ah! dedi, meslektaşlarınızın hepsi size benzese... Demek ki gitmeden önce şöyle güzel bir vurgun vurmak niyetindesiniz. Ne olduğunu ben de öğrenebilir miyim?

M. Lucien, karşısındakinin tükrüklerinden kaçınmak için koltuğunun yerini hafifçe değiştirdi; sonra adeta lâkayd bir tavırla:

— Comtesse de Felbach'ın gerdanlığını bilmem hiç gördünüz müydü? dedi; herhalde bahsını işitmişsinizdir...

Bunu duyunca Guguenheim yerinden fırladı:

— Ne? o gerdanlık mı? dedi... Alay mı ediyorsunuz?

— Gerdanlığı bildiğiniz belli... Zaten vaktile o gerdanlığın resmi birkaç resimli gazetede çıkmıştı... O gerdanlıktaki on üç pırlanta sökülünce kolaylıkla satılabilir mi?

— Sanki gerdanlığı ele geçirmişsiniz gibi konuşuyorsunuz. O kadar emin misiniz?

— İki saat sonra elimde olacak ya!

Bu sefer Guguenheim kahkahayı koyuverdi:

— Kendilerinden emin çok adam gördüm ama, doğrusu bu kadarını da görmemiştim... Demek ki siz Crèdit Lyonnais'nin kasa dairesine kolayca girebileceğinizi sanıyorsunuz?

— Gerdanlık şimdi orada değil ki! Comte'un konağında...

— Onu kimden öğrendiniz?

— Dün Felbach'ı bankaya giderken gördüm, ben de arkasına düştüm. Gerdanlığı aldı; evine kadar peşini bırakmadım.

Guguenheim artık gülmüyordu:

— Niçin bankada bırakmadı? dedi... Herhalde karısı artık o gerdanlığı takamaz. Onların ikisinin de artık evlerinden pek çıktıkları yok; bilâkis herkesten kaçıyor, kimseye gözükmek istemiyorlar.

— Siz onların vaziyetlerini çok iyi biliyorsunuz. Ama bilmediğiniz birşey var: Felbach o gerdanlığı da satmağa mecbur...

— Demek ki işleri büsbütün fena gitti.

— Evet. Yarın sabah Paris'in en büyük kuyumcuları onun konağında toplanacak... Daha doğrusu hiçbiri yerinden kımıldamaz, konağa gitmelerine lüzum kalmayacak.

Guguenheim başını salladı:

— Tehlikeli bir iş!

— Hiç de değil. Bu akşam Felbach'lar Ouvres'lara gidiyorlar; onlardan başka dostları kalmadı. Konakta kimse yok.

— Hizmetçiler, uşaklar...

— Son hizmetçilerine de bundan bir hafta evvel yol verdiler.

— Demeyin yahu! O derece fakir mi düştüler?

— Size söyledim ya! Gerdanlığı bile satmağa mecbur oluyorlar, halbuki onu gözleri gibi severlerdi... Konaktaki eşyanın çoğunu, yarısından fazlasını çoktan elden çıkardılar. Zaten Felbach da bunun için gerdanlığı evine götürebildi ya! Öyle bomboş bir konağa hırsız girip de ne yapsın diye düşünüyor.

M. Lucien tekrar saatine baktı:

— Biz burada gevezelik ediyor, vaktin geçtiğini hiç düşünmüyoruz. Saat ondokuzu beş geçiyor. Hemen hareket edersek, buçukta konağa varırız; yirmi dakikada kasayı açarım, sonra biz...

— Niçin böyle biz diyorsunuz?

— İkimiz beraber gideceğiz de onun için. Her zamanki gibi yalnız çalışmak isterdim ama bu sefer bir gözcüye ihtiyacım var; yoksa yakayı ele veririm.

— Bu iş için de beni mi düşündünüz?

— Benim nazariyelerimi bilirsiniz; size anlattım, siz de beğendiniz. Öyle herkesle ortaklık edemem; ama, sizden eminim.

— Teşekkür ederim ama, ben böyle işlere girişemem: ben sadece satın alırım, işe yardım edemem.

— Bu akşam işe de yardım edeceksiniz.

— Olmaz...

— Öyle bir olur ki...

M. Lucien ayağa kalkmıştı; bir ayağı ile kırık bir masaya vurarak:

— Çocukluğun sırası değil, Guguenheim, dedi. Ben size gayet büyük bir iş teklif ediyorum; ömrünüzde bu kadar güzelini aklınızdan bile geçirmemişsinizdir.. Şimdi budalalık edip de elinizden kaçıracak mısınız?

— Ama tehlikeli şey.

— İki kişi olursak hiçbir tehlikesi kalmaz. Vaziyetimi size anlattım: bir ele geçersen yandım demektir... O halde bir işe giriştim mi, benim için tutulmak tehlikesi olmamalıdır.

— Peki ama, ben ne iş göreceğim?

— Artık akıllı uslu konuşmağa başladınız... Memnun oldum... İşin bir tek müşkül ciheti var ki o da şu...

Valizini göstererek devam etti:

— Bu gördüğünüz valizde benim kasa açmağa mahsus aletlerim var. Fakat ben oksidrik lâmba ile çalışırım. Dışarıdan gürültüyü duyarlar, ışığı görürler diye korkuyorum. Yalnız çalışacak olursam, mütemadiyen pencereye gidip dışarıya bakmam lâzım gelecek: Yoldan bir geçen olur... Rahat rahat çalışamazsam işimi çabuk bitiremem, saatlerce uğraşmak icabeder. Siz de benimle gelip sokağı gözetlerseniz, istediğim gibi çalışabilirim.

— Ya karşıki komşular?

— Karşıda komşu yok; duvar içinde bir bahçe var.

M. Lucien bir koltuğun kenarına ilişti ve gayet sakin bir sesle:

— Guguenheim, dedi, siz gelmezseniz ben bu işi yalnız görürüm ama, size gerdanlığı koklatmam bile... Oldu olacak, bütün tehlikeyi göze alırım, elmasları kendim söküp satarım.

Guguenheim sinirli sinirli bıyıklarını koparıyordu:

— Ya sizinle gelirsem? diye sordu.

— Gerdanlığı size yüz bin franga bırakırım.

Kuyumcunun nefesi kesilecekti: gerdanlık bir milyon ederdi.

M. Lucien üçüncü defa olarak saatine baktı ve öfkeli bir tavur takındı:

— Haydi çabuk gidelim, dedi, yoksa trenimi kaçırırım.

Guguenheim gayet kısa son bir tereddüdden sonra:

— Yine buraya geleceğiz, değil mi? dedi.

— Zannederim vaktim kalmaz. Siz parayı yanınıza alın, ben işi bitirdikten sonra hemen istasyona giderim.

Guguenheim buna itiraz etmedi. Hattâ bu şekli o da tercih ediyordu; çünkü, bilinmez, belki iş bittikten sonra M. Lucien cayar, sadece yüz bin frankla iktifa etmezdi.

— Siz çıkın, ben de arkanızdan geliyorum, dedi.

Bir dakika sonra cebinde yüz tane binlikle arkadaşının yanına gitti.

Konağın önüne vardıkları zaman M. Lucien cebinden iki tane yepyeni anahtar çıkardı. Etrafına şöyle bir göz gezdirdikten sonra kapıya doğru yürüdü, sessizce açtı ve:

— Buyurun, dedi.

— Hayır, hayır, siz önden geçin.

M. Lucien, kuyumcunun kendisinden şüphelendiğini anlamıştı; zaten dükkândan çıkarken cebine bir tabanca aldığını da farketmişti. Omzunu silkti ve içeri girdi.

Kapıyı kapattıktan sonra cebinden çıkardığı fenerini yaktı. Önlerinde birkaç basamaklık bir mermer merdiven vardı. Çıktılar. Guguenheim o kadar titriyordu ki trabzana tutunmağa mecbur oldu. Kısık bir sesle:

— Emin misiniz ki... diye söze başladı.

Onun içi rahatlasın diey M. Lucien bağırarak sordu:

— Evde adam olmasından mı korkuyorsunuz?

Bu tecrübe, kuyumcuya da emniyet verdi. M. Lucien camlı bir kapıyı iterek:

— Söylediğim gibi bir tek tehlike var, dedi: Bizi dışarıdan bir gören olmasın. Yoksa hiç birşeyden korkmayın, ben işimden eminim.

*
* *

Guguenheim, sokağı gözetlemek için pencerenin önüne dikildi, M. Lucien de işini çabucak bitirdi. Kasa açıldı: İçinde bir mahfazadan başka birşey yoktu. Guguenheim elini uzatıp:

— Müsaade eder misiniz? dedi.

— Rica ederim... ama dikkat edin, eliniz yanmasın.

Elini yakmak Guguenheim'ın umrunda değildi; hemen mahfazayı aldı, açtı. Pırıl pırıl yanan elmaslar gözlerini kamaştırdı. M. Lucien:

— Güzel şey! dedi; doğrusu bu kadar güzel olduğunu bilmiyordum...

Guguenheim'ın yüreğini bir korku kapladı: ya arkadaşı, gerdanlığı ona bırakmaktan vazgeçerse!

— Hesabı hemen burada görmek istiyordunuz...

— Evet, iyi olur. Trene pek vakit kalmadı.

Kuyumcu mahfazayı kapatıp cebine yerleştirdi; sonra arkadaşına parayı verdi. M. Lucien parayı saymadı bile...

Dışarı çıkarlarken Guguenheim halılara içini çekerek baktı. M. Lucien:

— İsterseniz, dedi, size anahtarları vereyim, bir kamyon ile gelirsiniz...

Sokakta M. Lucien bir otomobil durdurdu ve arkadaşına:

— İsterseniz sizi yarıyola kadar götüreyim, dedi.

— Hiç olur mu? Ya biri ikimizi bir arada görürse?..

Guguenheim bir an evvel Lucien'in yanından ayrılmak istiyordu. M. Lucien bunu anladı ve kuyumcunun elini sıkarak:

— Allaha ısmarladık, dedi. Hayrını görün.

— Siz de hayrını görün.

Bir müddet M. Lucien otomobilde hiç kımıldamadan, baygın gibi gitti, fakat az sonra camı vurup şoföre:

— Geri dönün, dedi; evde birşey unutmuşum.

Konaktan biraz evvel indi. Tekrar kapıyı açtı:

— Adam olmasından mı korkuyorsunuz? diye bağırdı.

Fakat bu sefer bir kadın sesi cevap verdi:

— Çok şükür gelebildin... Çıldıracağım sanıyordum.

Lucien elektrik lâmbasını yaktı, merdivenin başında sarışın comtesse dö Felbach gözüktü; on üç pırlantalı gerdanlık, gerdanında parıl parıl yanıyordu. Kocasının kollarına atıldı:

— Anlat, dedi, nasıl oldu?

Kocası parayı göstererek:

— Tam istediğimiz gibi, dedi.

— Demek herif hiç tereddüt etmeden razı oldu?

— Evvelâ tereddüt etti amma, kolay yola geldi. Halbuki bu oyuna bir çocuğun bile düşmemesi lâzımdı: Sokaktan gürültünün işitilip ışığın görüleceğine kim inanır?...

— Parayı da buraya kadar getirmeğe razı oldu mu?

— Evet. Ama o yalana inanmakta hakkı vardı. Benim hapishane kaçkını olduğumu ve hemen trene gideceğimi kabul etmişti.

Yukarı çıktılar. Felbach kahkaha ile gülerek:

— Guguenheim gerdanlığı pertevsizle muayene edince, kimbilir, ne hale gelecek? dedi; onu şöyle bir seyretmek için paranın onda birini verirdim...

Tam o saatte Guguenheim de, cebindeki mahfazayı okşıyarak dükkânına doğru giderken:

— Budala herif! diyordu, yarın İsviçre bankalarından birinde parayı bozdurmağa kalkacak. O zaman işi anlıyacak!... Kimbilir ne hale gelir!... O zaman suratını bir görmek isterdim...

Aldığı gerdanlık sahte olduğu gibi onun verdiği paralar da sahte idi.

Aradığım Sevgi

Yazan: Meliha MADENCİOĞLU

Semiha hızla odamın kapısını açtı.

— Kızma Nazan, dedi. Ben, seni sevindirecek haber vereceğim zaman muhakkak böyle yaparım, değil mi?.. Ben gülerek:

— Peki ama, niye kızayım, arkadaş arasında hertürlü şaka olur. Bilirsin, ben öyle olur olmaz şeye kızmam nedir bana vereceğin müjde..

Elindeki siyah kaplı defteri önümdeki etajerimin üzerine koydu :

— Şimdi Yeşilköyden gelirken trende unutulmuş bir defter, genç bir kadının hayatı, yanımdaki kanepenin üzerinde unutulmuş buldum. Sana bir eğlence, bilirim böyle şeyleri seversin.

Uzun bir hayatı taşıyan siyah kaplı defteri Semiha ile beraber okumağa başladık.

«Küçükten beri Heykeltraşlara ehemmiyet verir, o sanata atılmak için içimde azgın bir arzunun zaman zaman şahlandığını hissederdim. Annem zavallı hasta bir kadındı, babam pek küçükken ölmüş, epiy parası kalmış. Oldukça fazla kalan bu parayı zavallı cahil annmen İstanbulda bulunan zengin bir bankere vermiş, biz de ana evlât bu paranın faizile rahat ve mesut geçiniyorduk. İlk mektebi köyümüzde bitirdim. Hayatımı artık istidadım olan sanatımda arıyordum. Orta ve yüksek tahsilimi yapmak için İstanbula geldim. Ortayı bitirdikten sonra ihtisasım olan güzel sanatlara girdim. Mektebi bitirmeme bir sene vardı, Hayat ne kadar acı ne kadar tatlı, bu mefhumu 20 yaşında öğrenmiştim.

Bir sabahtı. Mektebe gitmek için tramvay bekliyordum. Pis bir uğultu halinde kulaklarıma çarpan çocuk sesi "yazıyor, büyük banker Hiristonun ölümünü yazıyor„. Başım döndü, uzaklaşan çocuğun arkasından koştum, gazeteyi yırtarcasına açtım. Önümde koca bir serlevha, siyak bir duman gibi yükseliyordu. Milyonlarca parasını batırdıktan sonra ölen Hristonun iki üç sütunla dolmuş yazısı vardı. Telefona koştum, yalnız ve kimsesizdim, ya zavallı annem! Yazıhaneye telefon ettim. Hakikaten bütün paralarını batırdıktan sonra kendini öldürmüş; ben ve annem de parasız, sefil bir halde kalmıştık. Ben deli gibi telefonda ağladım, bağırdım, isyan ettim. Kâtip bana teselliler le "ne yapalım, mukadderat!" diyordu. Ben yapacağımı şaşırmış, çok kimsesiz ve yalnızdım, hayatın acı, hem çok acı olduğunu ondan sonra öğrendim. Çok zavallıydım, annemin bunları duyacak olursa ölmesi veya bir felcin vücuduna inmesi muhakkak. Of... hayır annem üzülmesin..

Ben mümkün olduğu kadar anneme o paranın kaybını, o adamın ölüsünü belli etmiyeceğim. Allahım bana yardım et. Mektebe gittim, en samimî arkadaşım olan Jaleye herşeyi anlattım. Nasıl zavallı kaldığımı söyledim. Ağladım, inledim, annem bunları duymasın dedim. Ağlıyordum:

— Çok zavallıyım kardeşim. benim çalışmam lâzım Jale: para kazanmam, fakat annemin haberi olmayacak benim çalıştığımdan. Jale ümitsizdi.

— Fakat Vecihe, bilirsiniz ki sanatta para yok, zevk var; fakat bir ümidim var. Amcamın, gayet samimî yaşlı bir mühendis ahbabı var, işittiğime göre mükemmel bir şekilde kendi büstünü ve bazı şeyleri sipariş etmek istiyormuş, senin de sanatının ne kadar mükemmel olduğunu bilirim. Sen hiç üzülme, bu gün gider, herşeyi anlatırım. Yarın sana iyi bir haberle geleceğime emin ol Vecihe, üzülme kardeşim. Istıraptan sonra neşe gelir, hiç üzülme.

4 gün sonra ikinci derste idim. Önümdeki alçının kurumasını bekliyordum. Hocam yanıma gelmişti, ben gözlerimde yaşlarla vaziyetimi anlattım. «Üzülme kızım! dedi, icabına bakarız». Birden kapı vuruldu, içeriye hademe girdi. «Vecihe hanım, sizi bir bay istiyor.» Jaleye baktım, yan gözle bana bakıyordu. Hocamdan müsaade alarak çıktım. Bu misafirin, Jalenin zengin mühendisi olacağını zannediyordum. Çünkü benim hiçbir erkek arkadaşım yoktu, erkeklerden kaçardım Adeta bir kuş gibiydim, tutulmak istendikçe kaçardım. Küçük bir odam vardı, pansiyonerdim, güzel olduğumu herkes söylerdi. Gözlerimde çok hırçın fırtınaların saklı olduğunu söyledikleri zaman dudak büker, aldırmazdım. Mühendis yaşlı bir adamdı, elli beş yaşlarında vardı. Ellerini uzatırken ve bana kendini takdim ederken gözleri gözlerimde idi. O gün 150 liralık sipariş verdi. Çok sevinmekle beraber içimde garip bir acı vardı. Bakışlarında âdi bir çapkınlığı ve bana karşı hayranlığın aksileri vardı.

— Nerede bulunuyorsunuz, dedi; ziyaretinize gelmek isterim.

Naçar adresimi söyledim.

Bir gün, pek geç vakit odamın kapısı hafifçe vuruldu.

— Giriniz, dedim. Mükendis, yaşına yakışmayan bir tavırla içeri girdi. Elimi sıkmadı, gayet nazikâne öptü. yer gösterdim, oturmıyacağını söyledi. Sırf beni görmek için geldiğini tekrarladı. Gözlerinde iğrenç ışıklar vardı.

— Vecihe hanım, dedi; sizin güzel ellerinizle hazırlanmış bir çay içmek isterim. Hayatımın en mesut anını yaşayacağımı zannediyorum.

Annemin hayali gözlerimden bir duman gibi geldi geçti:

— Peki, beyefendi, ne zaman arzu ediyorsunuz, hay hay..

Yalvarır gibi :

— Bu pazar bekler misiniz beni hanımfendi.

— Peki efendim, saat kaçta teşrif edeceksiniz.

— 4 de.

Mühendis Kâzım beyi geçirdikten sonra acı bir ıstırabın beni boğacağından korkarak dışarı çıktım. Şöyle Beyoğluna kadar yürüdüm. Gözlerimde biriken yaş damlalarını küçük beyaz mendilimle silerken acı acı için çekiyordum. Çok betbahttım, çok zavallı ve yalnızdım. Jaleye kadar gittim gece orada kaldım. Jale birçok nasihatlerden sonra bana uzun uzun teselli verdi.

Mühendis Kâzım beyle sözleştiğimiz pazar günü en nihayet geldi Saat ikiydi. Siyah bir elbise giydim, iki kişilik çay masası hazırladım. Bekliyordum onu, fakat 5,5 olduğu halde gelen yoktu. Kendi kendime " Ne talihli imişim, sanmışım yarabbi, ne bahtlı kızmışım!, diyordum.

Ben, böyle ümitlerle avunup düşünürken, kapım çalındı. İçimde çarpıntılarla kapıya koştum. Şimdi de hali o değildir diyordum. Kapıyı açtım, hiç tanımadığım, deniz kadar dalgalı yeşil bir çift gözün bakışları altında ezildim. Biraz kalın dudakları aralandı :

— Acaba yanlış mı geldim hanımefendi, affedersiniz, bayan Veciheyle mi görüşüyorum?!

Bir Tanıdığım

Yazan : Kemal DERVİŞ

Yaşadı, gördü, çekti ve anladı.. şimdi yükseliyor! Hayatın demir pençesi içersinde çıtırdamış olan kafası ince duygular, derin düşünceler, acı tecrübelerle doludur.

Genç iken, ham iken arkalarından üzülüp koştuğu nimetlerin ne kadar kıymetsiz olduklarını, yanlarından omuz silkip geçtiği şeylerin ise ne derece değerli, yüksek idiklerini şimdi, her gün artan bir kanaatla anlayıp durmaktadır.

Binlerce sene evvel sönüp batmış medeniyetlere mensup adamların nasıl yaşadıklarını, nasıl yiyip içtiklerini araştırmakla uğraşan, fakat kendi cevherini, kendi mahiyetini henüz hakkile tayinden gafil bulunan insanların sayısız tuhaflıkları, sonsuz garabetleri kendisini en ziyade eğlendiren şeylerdendir.

Bitaraf gözlerini muhitine atfedince, bir gram kıymetin mukabili kilolarca değersizlik, bir nebze hikmetin karşılığı denizler kadar safsata, dağlar cesametinde külfetin zamanı saç kadar nimet olduğunu görüp filesofca gülümser, için için güler.

Dünya bu imiş, ve bu ezeldenberi böyle imiş! Bunu nihayet anladı.. fakat bu ders kaç milyon üzüntüye, dert ve tehassüre sermaye etti!.. Şimdi mücehhezdir. İnsanların sahteliği, şeytaneti bütün kudretleri; hayatın yalancı cazibeleri bütün penbe tırnaklariyle üzerine hücum edebilirler.. tebessümleri, nüvazişleri, buseleriyle başını döndürmeğe çalışabilirler; fakat faydasız! O, pek iyi anlamıştır ki hariçten gelen herşey bir kasta bağlıdır; kendisine değil başkasına müfit olmağa matuftur. Kıymet, nimet, temizlik, yükseklik insanın kendisinde, kendi içerisinde, benliğinin en gizli, en vahşi köşelerinde saklıdır..

Tam insan, mucizelerle dolu olan o çiçekleri kıskanç bir anne, âşık bir bahçıvan gibi titreye titreye, sakına sakına yetiştirir, büyütür, koklar, sever, ve saklar. Çünkü dışardakiler duyamazlar, anlıyamazlar: Ya rencide ederler, yahut yanlarından kör gibi geçip giderler.

Kafası bir mabet, gönlü bir bahçe, gözü kuvvetli bir dürbün olan insan, hakikî saadete ermiştir; çünkü onun için dünya emsalsiz bir cennet, hayat manalı bir varlık demektir. Anlamak şartiyle görmekten, ermek şartiyle sevmekten, varmak şartiyle koşmaktan daha lezzetli şeyler var mıdır? İşte, o «tanıdığım» bu dereceye varmış, bu bahtiyarlık noktasına erişmiştir.

Vücudunda eksilen zindelikler dimağında, maddeten kaybettiği tazelikler kalbinde «yüzlerle, binlerle zarbedilerek» en tam bir istifa halinde toplanıp yerleşmiştir.

Eli, gözü, kulağı dünyanın sayısız nimetlerini, dilberliklerini bütün parlaklıkları, bütün teravetleriyle kavrayıp ona getirmek, ve onun için hıfzetmek vazifesiyle mükellef sadık memurları, fedakâr muavinleridir. O mucizeler sayesinde hemcinsinin küçüklüklerini, maddiyatın kıymetsizliğini, çirkinliğin lânetini duymaz.. onların sayesinde kendi gizli ve temiz dünyasında, benliğinin esiri mabedinde hafif, serbest, bahtiyar yaşar.

Tek bir temennisi vardır: O da, cismanî ve ruhî sıhhatının uzun, çok uzun müddet devam etmesidir.

Ben hayretle :

— Evet Vecihe benim.

— Rahatsız ediyorum galiba.

— Estağfurlah efendim, buyurun

Istıraplarımla başbaşa kaldığım odamda şimdi onunla yalnızız; yakından gelen tatlı bir ses kulaklarımı dolduruyor, benliğimi karıştırıyor :

— Vecihe hanım, bu kadar güzel bir genç kızla karşılacağımı zannetmiyordum. Mühendis Kâzım bey tarafından geliyorum, kendileri geleceklerini size söz vermişler, fakat anî olarak çok mühim bir işi çıktığından.. daha doğrusu karısının anî olarak rahatsızlığı, gelmesine mani oldun. Kusura bakmayınız hanımfendi.

Ben gayri ihtiyarî :

— Evli midir Kâzım bey?

Yeşil gözlerde binbir ışıklar yanıyor:

— İki de çocuğu var..

— Ne vazifeyle meşgulsünüz efendim?

Genç çocuk hafif tebessümlerle söze başladı :

— İsmim Hasan, yüksek mühendis mektebini bitireli iki sene oldu, bay Kâzım meslek arkdaşım olmakla beraber kendisini pek severim. Fakat siz böyle yanlız ve kimsesiz mi yaşıyorsusunuz Vecibe hanım?.

İçimde toplanan acılarım gözlerimden akarak bütün hayatımı ona anlattım. Ne güzel dinledi beni, ne candan ıstıraplarmı paşylaştı...

*

4 ay sonra annemi köyden getirttim. Güneşle yıkanan güzel bir günün gecesinde Hasanla evlendik, üstümdeki beyaz elbise ve başımdan beyaz bir sel gibi akan duvakla ıstıraptan sonra saadetin koşarak geldiğini anladım. Aradığım sevgiyi buldum, ne mesudum yarabbi..

« Defter burada bitiyor.. ..e»

Semiha, gözlerinde dalgın bakışlarla:

— Ne güzel değil mi Nazan?

Genç kız defteri kapayarak :

— Hakikaten güzel Semiha, diyordu.

Resimli Ay

1940

Takvimi

Hazırlanmıştır.

Tablosu ile beraber

Fiatı 20 Kuruştur.

Toptan siparişlere
20% tenzilât yapılır.

Bay Şıyang Kayşek

Şiyang Kayşek ve Annesi

Bayan Şiyang Kayşek

Bugünkü Çin :

Bayan Şiyang Kayşek ve Çin Kadınlığı

Yazan : ATİYE DEMİRCİ

Garp medeniyetinin velûdiyeti, Çine gidip gelen Avrupalılarla başlar.

Dünyamızın en eski medeniyet diyarı Çindir. Şarktan yayılan sabah güneşinin ışığı gibi - asırlardan evvel - Çinden de medeniyet bütün cihana aksetmiştir.

Bu asır dide ilim ve fen muhterilerini yetiştiren Çin kadınlığı, o devrin en yüksek analığına ulaşmıştı.

Bugün üzerinde dört yüz elli milyon nufus yaşayan vâsi Çin toprakları, bereketli verimini muhteris Japonların, Avrupalıların, Amerikalıların ambarlarına boşaltıyor.

Müstevlilerin gittiği yabancı ülkelerde intibah hayatı durur ve tedenni başlar. İşte müstevli bu siyasetile - müstemlekeciliği ile - göz diktiği memleketlerde galip olur.

Bugün (Çin) deyince, hepimizin aklına evvelâ dünya medeniyetinin anası gelir. Fakat ne yazık ki şimdi Çin emperyalist istilâcıların afyoniyle mütekâmil cemiyet faaliyetlerinden uzaklaşmıştır. Bu sebeple bu topraklarda ne hâdiseler cereyan etmiyor.

Garpte her memleketin granit hudutlarına çarparak yok olan komonizm, Çin diyarında dört yüz elli milyonu kendine çekmiye çalışıyor.

Çin topraklarının göz kamaştıran zengin istihsali birçok büyük devletlerinin başlıca refah hazineleridir. Bu topraklar onların en büyük pazarıdır.

İktisadî özgürlüğünü kaybetmiş olan Çin topraklarında son iki üç seneden beri - ilânı harpsız - ne kanlar dökülmüyor.

Çinin büyük komşusu ve bugünkü

Bay ve Bayan Şiyang Kayşek Annelerinin mezarı önünde

Kırmızı Salip azası genç Çinli kızlar

Vatanlarını müdafaa eden genç kızlar

Bay ve Bayan Şiyang Kayşek millî kıyafetlerile

Vatanını müdafaa eden bir genç Çinli

dünyanın birinci sınıf milleti Japonya Çinde büyük bir harbe girişmiştir.

Japonların, Avrupanın yeni bir cihan harbının seferberlik davulunu çalmak isteyen karanlık havasından istifade ederek Çinde geniş mikyasta askeri faaliyete geçmesinin iki sebebi vardır:

A — Sovyetlerin Çindeki komonizim faaliyetine nihayet vermek.

B — Avrupaya binlerce kilometre uzakta bulunan Çin topraklarını Avrupalılara pazar yaptırmamak.

Şarkın bu çalışkan milleti Çinde bu gayelerle giriştiği çetin mücadele sayesinde, Çin de komşusuna kendisini müdafaa için harekete geçmiştir.

Çinin, komşusu Japonya ile giriştiği istiklâl kavgası daha henüz bitmemiştir. Eğer Sovyetler, Fransızlar, İngilizler, Amerikalılar ve Çinde menfaatleri olan diğer ufak Avrupa devletleri Çine yardım etmemiş olsalardı, belki bu zamana kadar, Çinin iktisadî direksiyonu Japonların eline geçebilirdi.

Komşusu Japonlardan nufusça, paraca büyük zararlar gören Çin, bu mücadelenin uzamasiyle istiklâl havasını teneffüs etmek imkânlarını elde etmeye başlamışlardır.

Çin - Japon harbinden evvel, 1911 de Sunyat Sen isminde vatanperver bir Çinli, Çini Avrupalıların iktisadî tahakkümünden kurtarmak için cumhuriyet idareyi kurmaya muvaffak olmuştur.

Avrupa kıt'ası kadar geniş ve nufusu kesif olan Çinde cumhuriyet idare sibütün Çine yayılamamıştır.

1911 de bir inkılâp yapan Çin münevverleri, Japonya ile giriştikleri istiklâl mücadelesi sayesinde bu gün bütün halkla yekvücut olmuşlardır.

Bugünkü Çin lideri, general Şiyang Kay Şek'tir. Şiyang Kayşekin askerî ve siyasî sahadaki faaliyetlerinin yarısı da -Eşi- Bayan Şangay Şek'indir.

Çin kadınları bundan kırk sene evvel komonizmi kabul etmişlerdir. Çinde çok eskiden münevver, şair kadınlar vardı; fakat büyük organize edilemediğinden şahsa münhasırdı, şimdiyse kültür âlemine girmişlerdir.

Çin Cumhuriyetini ilân eden ve Çinin ilk reisi Cumhuru Sunyat Sen bütün Çin kadınlarının erkekler gibi müsavatını, her işte çalışabilmelerini temin etmiştir.

Bay ve Bayan Şiyang Kayşek

(Çin kadınlarını bundan evvel serbestlikten ve iş hayatından menneden kanun yoktu. Çin kadınları an'anelerinin esiriydiler.

Sunyat Sen bu an'aneleri yıkmıştır.)

Bugünkü Çin kadınlarının hamisi Bayan Şangay Şek'tir. Çinin mükemmel bir kadın ordusu vardır. Bu ordu inkilâba dahi iştirak etmiştir.

Çin kadınlarını millî harekete davet için Bayan Şangay Şek cepheye gider.. aynı zamanda Şangay Şek'in kâtibidir.

Bayan Şangay Şek, Sung ailesindendir. Bu ailede hep kadınlar münevverdir. Siyasetle uğraşırlar.

Bayan Şangay Şek, Çin kadınlığına yeni bir çığır açmıştır. Bu da: Eski faziletlerini muasır medeniyet icaplariyle birleştirerek milliyetçi Çin anasını yaratmak istiyor.

Sönük olan aile sevgisini alevlemeye çalışıyor. Reis bulunduğu cemiyetlerde konfranslar veriyor, gazetelerde makaleler yazıyor. Ve bu faaliyetler Çin kadınları üzerinde çok müessir oluyor; zengin aile kızları bile hastabakıcılık yapıyorlar.

Bayan Şangay Şek'in kız kardeşi H. Kong, şimdiki Başvekilin ailesidir.

Bayan Şangay Şek evvelâ kuvvetli bir Çin tahsili görmüş, sonra Ameri-

— Arkası 26 ıncı sayfada —

№: 24

. . . . . Hepsinin de yüzünde bir iki kocaman ben vardı. Belli ki yanaklarını boyama kâğıtlarla boyamışlar, çizgi çizgi gerdanlarına bembeyaz, acaip bir podra sürmüşlerdi Aramıza geldikleri zaman sıkılgan, utangaç şeylerdi Fakat pos bıyıklı ağaların uzattıkları kadehleri birbiri ardına yuvarlayınca açılıveriyorlar, boyunlarındaki şalı atıyorlar, eteklerini yukarı çekip kuşakları arasına iliştirince ortaya sıçrıyorlardı. Omuzlarını bir titretişleri, göbeklerini ileri geri, sağa sola bir atışları vardı ki, kahkahadan gülmemek için kendimi güç tutardım.

Onlar böyle kırılıp dökülürken ağalar kendilerinden geçerler, birbiri ardına dizlerini tokatlıyarak:

— Gız, amanın gız!. Aşağıdan gel, aşağıdan!. diye haykırırlardı. Benim bu bir haftalık misafirliğim hep bu âlemler içinde geçti. Dağda yosmanın karşısında mest olan ağalar, çiftliklerine girdikleri zaman aslan kesilirlerdi. Sesleri, iki bayır öteden duyulurdu. Karılarına, çocuklarına karşı amansız bir heybetle gükrerlerdi. Hattâ içlerinden birinin gelinlik kızını kamçı ile döğdüğünü bile gördüm.

Bir hafta sonra çiftliğe döndüm. Daha istasyondan kâhyanın faaliyeti gözüme çarptı. İstasyonla çiftlik arasındaki yol, bir uçtan öteki uca kadar iri parke taşları ile muntazam bir şekilde döşenmişti. Kâhyanın bu taşları akıl etmesine imkân yoktu, herhalde bir öğreteni vardı.

Çiftliğin önündeki çınar gelişmiş, gençleşmiş gibiydi. Bina, uzaktan bir güvercin yuvasına benziyordu Bembeyaz ve ince çizgilerle, sarışın ova ortasında bitivermişti. Camlar, batan güneşin akisleri ile bir ateş kızıllığı halinde parlıyordu. Büyük kapı beyaz bir yağlıboya ile boyanmış, yalağın mermerleri oğulup parlatılmıştı. Su, bu yalaktan, küçük, muntazam arıklarla ta ovanın ilerisine kadar akıyordu. Büyük çınarın sağına bir havuz yaptırılmıştı. İçinde ördekler, iki tane de yaban pelikanı dolaşıyordu. Daha ben istasyonda iken, bir köylü, koşa koşa çiftliğe haber vermeğe gitti. Yarıyolda kâhyanın çiftlikten dışarı çıktığını, bize doğru elini kolunu sallamağa başladığını gördüm. Yanında beyaz keten pantalonlu, beyaz spor gömlekli bir genç vardı. Gömleğinin iki kolunu dirseklerine yukarıya doğru muntazam bir şekilde kıvırmıştı. Siyah kıvırcık saçları itina ile arkaya doğru taranmış, yüzü güneşten bir tunç rengini almıştı.

Araba durur durmaz kâhya koşarak geldi, inmeme yardım eder gibi bir hal aldı, yüzü sevinçten, memnuniyetten parıl parıl parlıyordu:

— Merhaba kâhya!. dedim.

— Merhaba efendimiz.. Hoş geldiniz.

Beyaz pantalonlu, dinç vücudlu, yanık yüzlü delikanlıya baktığımı gören kâhya, göğsünü şişirerek:

— Oğlum, dedi. Abdullah .. Tanımadın mı beyim?.

Delikanlı tatlı bir tebessümle gülüp elimi sıktı, öpmek istedi, bırakmadım.

— Hangi Abdullah kâhya.. Okadar uzun seneler geçti ki... Unuttum gibi geliyor bana...

— On sene evvel beyim, hani hastalandığınız yıl size şehirden hergün gazete, mektup alıp getiren Abdullah...

O zaman hatırladım ki, bu delikanlı benim en çok sevdiğim bir çiftlik yumurcağı idi. Ben o zaman 19.20 yaşlarında idim. Tıbbiyeye yeni girmiştim. Abdullah ise 13 ünde vardı. Şeytan gibi bir çocuktu. Kâhyanın en küçük, en zeki oğlu idi. Hattâ onun lisede okuması için 6 yıl evvel kâhyaya bir mektup da yazdığımı hatırlıyorum.

— Abdullah, dedim. Sen okumuşa benziyorsun.

— Bu yıl liseyi bitirdim efendim..

Kâhya ters ters oğluna bakarak:

— Sayenizde, sayenizde efendimiz! dedi.

Sonra bana dönerek göğsünü şişirdi ve etrafına gururla baktı:

— Ne emrettiseniz yaptık beyim, görenler şaşırıp kalıyor..

— Ben de şaşırdım kaldım kâhya.. Fakat sanırım ki bu işte sadece senin aklın yok. Baksana bizim eski ciftlik bir Avrupa çiftliğine dönmüş..

Kâhya, bu sefer oğluna gururla baktı:

— Doğru hakkın var bey. Ne yaptıysa Abdullah yaptı. Geçen yıl Kıbrısa gitmişti. Orada bir İngiliz çiftliği görmüş. Oğlan biraz İngilizce bilir galiba.. Hep emri o verdi, ben baktım sadece..

Abdullah mahcup mahcup önüne bakıyor, gülümsüyordu.

Çiftliği gezmeğe başladığım zaman hayretim büsbütün arttı. Bir hafta içinde neler olmamıştı?. Abdullah ahırı yalnız hayvanlara ayırmış, yanaşmaları, ırgatları, çiftlik uşaklarını, kadınları, çocukları hayvanlarla bir arada yatmaktan kurtarmış. Binek atları için bir ahır yaptırmışki, değme İngiliz ahırlarından hiç farkı yok.. Çiftlik aileleri için de tahtadan birer katlı kulübeler yaptırmış, herkesi ailece yaşatmağa çalışmış . Şimdi bütün yanaşmalar, bütün ırgatlar memnun. Ama, bir tek şeyden şikâyet ediyorlar:

— Geceleri ayaz bastırıyor, üşüyoruz. Halbuki ahırın üstündeki geniş aralıkta yatarken üşümezdik. Burnumuz da içinden dışından donmazdı. Bir hafta evvel ben çiftliğe geldiğim gün Abdullah ortada yoktu, kızgınlıktan onu hatrıma dahi getirmemiştim. Ben gittikten bir saat sonra Adanadan çiftliğe gelmiş. Babasının teessürden boğulduğunu görünce kollarını sıvamış, bol bol amele getirtmiş, çiftlik uşaklarını, ırgatları, hattâ kadınları seferber etmiş Mersinden sıvacılar, marangozlar çağırtmış, çocuklara bile iş yaptırmış.

Kâhya bana bunları anlatırken:

— Oğlan uyumaz oldu. Geceleri camları çerçeveleri hep kendi mıhladı, boyaları kendi sürdü. Bir aralık: "yat oğul, hasta düşeceksin! „ demek istedim de, yüzüme nasıl kızgın kızgın baktı «bukadar yıl çiftliği bakmadın baba, yüzüstü bıraktın, ayıp günah deyil mi?. Hadi, sen ihtiyarsın, ayıbı günahı düşünmezsin.. Ya ben?. Süleyman bey bukadar yıldır beni oğlu gibi okuttu, eşraf çocukları gibi paralı yaşattı, onun sayesinde okuyup adam oldum. Şimdi bir saat uyusam bile içim rahat etmez, ben ömrümü ona bağışladım!» dedi

— Aferin oğluna kâhya.. Senden akıllı çıktı.

— Gerçek benden akıllı çıktı bey. Nah, şuracıkta bir haftadır çubuk içtim, hey Allahın kulu, kalk ta şu taşı kaldır, kenara koy.. Hayır, bana birşey iliştirmedi. Amma, oluk gibi de para aktı..

— Kaç lira sarfettiniz kâhya?

Kâhya, korkarak yüzüme baktı. Sonra cebinden bir defter çıkararak, iki baş parmağını diliyle ıslatıp yaprakları çevirmeğe başladı:

— Ah efendimiz, kaç defa Abdullaha söyledim! «oğul, bu para senin paran değil, böyle su gibi harcama.. Ya bey bukadar masrafa kızarsa?» dedim. Dinlemedi: «ben bir iş yapacağım ki, 4 bin liraya çıkmaz!» dedi.

— Canım, lâfı uzatma.. Topu topu kaç lira bu sarf.

— Dokuzyüz kırk iki lira bey.

Kâhya endişe ile yüzüme baktı. Ben kahkaha ile gülerek:

— Dokuzyüz kırk iki lira mı?. Allah müstehakını vermesin kâhya.. Bu para ile bu işler nasıl yapılır?. Aşkolsun Abdullaha..

Bu güzel çiftlik, en modern çiftlikler den çok daha rahat bir hale gelmiş.. Merdivenlere ince uzun muşambalar bile konmuş.. Abdullah, bütün halıları çıkartıp temizletmiş, sofalar, odalar, salonlar hep babamın o üzenerek, yığın yığın para vererek aldığı Acem halıları ile süsletmiş.. Büyük çini sobayı büyük salona kurdurmuş. Kâhya bunu gösterirken:

— Dinletemedim ki bey, diyordu. Yazın sobanın işi ne.. Bizim bildiğimiz olduğu gibi kaldırılır, bir köşeye atılır. Halbuki bu yeni moda imiş.. Böyle süslü püslü, büyük sobalar yaz kış oldukları yerde dururmuş. Hani fena değil amma, bilmem ki siz ne dersiniz?.

Abdullahın bukadar çabuk gelişmesine, bukadar sağlam ve güzel bir tabiat sahibi olmasına şaşıyorum. On üç yaşında iken sümüklü bir çacuktu. Babam bile onu «Sümüklüböcek Abdullah» diye çağırırdı. Yalın ayak, başı kabak sabahtan akşama kadar koşar, güneş batıncada nerede olursa, kıvrılır yatardı «Abdullah ne oldu, çiftliğe geldi mi, dağa mı gitti?» diye kimse sormazdı. Bazan leylek yuvalarına çıkıp yattığını bile söylerlerdi. İlk mektebi bitirdiği zaman babası onu okutmak istememişti. Abdullah, bir gün kargacık burgacık yazılarla bana uzunca bir mektup göndermişti. Bir boş zamanıma tesadüf ettiği için baştan sonuna kadar okumuştum. Babasının bu menfi arzusuna karşı gözyaşları içinde mukabeleye çalıştığını, fakat muvaffak olamadığını yazıyor, bin türlü acaip kelimelerle benden yardım diledniyordu. Oğün kâhyaye çok kısa bir mektup yazdım:

«Abdullahı liseye ver, bütün masraflarını çiftlik gelirinden tut.. Ne isterse al.. Temiz gezdir, cebini parasız bırakma.. Liseyi bitirince beni haberdar et..» dedim. Gerçekten! Abdullahın azmi bu 6 seneyi bir hamlede aşmıştı. Şimdi bizim kalın kafalı sadık kâhyaya benzemeyen bir hali vardı. Yürüyüşü, konuşuşu ile bir münevver adam haline gelmişti.

Gece kâhya bana kahve getirdiği zaman bir aralık fırsatını buldu, oğlunun bir halinden şikâyet etti:

— Hoş, akıllı, tedbirli, yiğit, alim çocuk amma bey, çok çapkın.. Geçen yıl Adanada, Mersinde barlardan çıkmadı. Hani para da yedirdiği yokya, işte.. Geçen tatilde Namra yaylâsında dokuz kişinin elinden bir yosma kapıp kaçtı Vuruşmuyor, söğüşmiyor.. Amma, bir hali varki, karşısındakini hemen yıldırıyor. Cumaları Adanadan buraya gelişiyle kayboluşu bir oluyor Kulağıma çalındı, her hafta ötede beride karı oynatıyormuş.

— Deme kâhya

— Vallahi bey, yosmalar da, kıvrak karılarda oğlana vurgun. Sırtına bir köylü elbisesi giyip gidiyor.. Bizim yanaşmalardan biri geldi, haber verdi: yarın akşam Kara İsalının bir bağında yine cünbüş yapacaklarmış.

— Fena, dedim. Bönle münevver bir çocuk.. Sen bana Abdullahı biraz çağırsana...

Kâhyanın gözleri açıldı:

— Azarlayacan mı bey?.

— Hayır, sadece nasihat edeceğim. Bu gidiş iyi değil. Bir gün böyle bir âlemde bıçaklayıp bırakırlar..

— Doğru.. Gerçek, hakkın var bey. Çağırayım, o senin yetiştirmen sayılır.

Biraz sonra Abdullah kapıda göründü. Yüzü mütebessim, gözleri pırıl pırıldı. Yüzüme sevgi ile bakıyordu. Benim kaşlarımı çatık görünce hayret etti.

— Beni emretmişsiniz efendim? dedi.

— Evet, seni çağırttım Abdullah. Geç, karşıma otur, beni dinle.. Durup yüzüne dikkatle baktım:

— Duydum ki sen bir parça fazla çapkınlık yapıyormuşsun..

Hayretle doğruldu, sonra gülerek ellerini oğuşturdu:

— Bu bir kabahat değil sanırım efendim.

— Kabahat.. Kabahat.. Yarın öbürgün böyle bir kadın âleminde can vermek te var.. Bunu düşünmedin mi?.

— Fakat... Beyefendi, bu öyle birşey ki, önüne geçmek için iradem den tek bir yardım alamadım.

— Anlamadım.

— Birçok hareketlerimiz vardır ki, bilmiyerek yaparız. Bazı arzularımızın önünede dünya bile geçemez..

— Yani sen.. Kadınlardan kurtulamazsın..

— Sizin gibi beyefendi.

Hayretle yüzüne baktığım zaman Abdullah, ağzından kaçırdığı bu cümleye tashih için birşey arar gibi yapıyordu. Bulamayınca büsbütün sıkıldı ve yeni bir pot daha kırdı:

— Bende sizin için söylenenleri duydum bey efendi.

— Abdullah!.

— Affediniz, isteyerek bu kabalığı yapmadım Amma, benim suçum gerçekten önüne geçilmez bir suçtur. Ne yapayım?. En büyük zevkim bu.. Artık hayat için hazırlığım da bitmiş sayılır. Bu dağ başında başka ne yapabilirim.

— Kadın oynatırsın, pek alâ.. Bu bir sıkıntının def'i diyelim. Ya barlar?

— Barlar mı?

— Barlar, evet, oraları niçin?.

— Teslim edin ki; beyfendi, ben bura daki insanlardan ayrı bir ruh ve kafaya sahip oldum. Bazan daha ileri hamle yapmam bir gayritabiîlik sayılmaz.. Sonrada.

— Anladım, anladım.. Şimdi cevap ver, benim için duydukların nedir?.

Abdullah sıkılarak önüne baktı Sonra başını kaldırarak yeniden güldü:

— Benim için duyduklarınızı yüz defa, beş yüz defa, bin defa büyültün!.

— Korkunç bir çapkınlık..

— Hayır, müthiş bir çapkınlık..

İkimiz de gayri ihtiyarî kahkahalarla güldük. Ayağa kalkarak yanına gittim, o da doğruldu. Omuzlarından birini tutarak:

— Haylaz, dedim. Aramızda 7 yaş bir fark var. Sen 23 ündesin, ben de 30 unda.. Bana çekmiş olacaksın.. Ya yarın akşam gideceğin yer?..

— Nereden biliyorsunuz beyfendi.

— Kara İsalıdan kuşlar haber getirdi.

Abdullah, hayretle yüzüme bakarak:

— Ah, içimde bir arzu var ki, söylemekten çekiniyorum beyfendi..

— Söyle, çekinme.

— Yarın akşam siz de gelseniz...

— Kadın âlemine mi?.

— Evet...

— Yani benim arkadaşlığımı istiyorsun?.

Abdullahın gözleri sevinçle doldu.

— Evet, orada arkadaş, dışarıda efendimiz olun!..

— Haylaz, beni çapkınlığa alıştırıyorsun!

— Hayır, sizden çapkınlık öğrenmek istiyorum..

İkimiz de gülerek kapıya doğru yürümeğe başladık, kahkahalarımız pencereden dışarı taşıyordu. Sofaya çıktığımız zaman kâhyayı ta merdiven başında hayretle, inanmıyormuş gibi bize bakıyor bulduk.

— Al oğlunu kâhya.. Bu adam olmaz.. Ne halin varsa gör!

— Arkası var —

Berlinde Bir Gece

Tercüme eden: M. Râsim ÖZGEN

(Tercüme ettiğim bu hikâyenin muharriri, «Gido Milânezi», İtalya donanmasında Amiral rütbesinde bir zattır. «Gido» İtalyada büyük bir edebi şöhret kazanmış ve İtalya'nın Piyer Lotisi, Klod Fareri diye büyük bir nam almıştır. Yazdığı küçük hikâyelerde, romanlarda canlı ve hassas bir hususiyet vardır. Tercümesini aşağıya koyduğumuz hikâye bu muharririn güzel hikâyelerinden biridir.)

Üniversite sarayı önünde duran tramvay arabası, lapa lapa yağan karın ve rüzgârın altında hareket işaretini bekliyordu. Berlin'in bu garip ve zulümkâr mart ayı gecesi, siyah tramvay arabasını; sanki beyaza boyamağa heveslenmişti. Arabanın damında, camlarının köşelerinde ve her çıkıntı yerinde kar kümeleri birikiyordu. Fenerlerin sıra sıra ışıkları, her tarafa doğru uzanan geniş ve bomboş caddelerin istikametlerine işaret ediyorlar ve bu caddeler, karın serdiği yerde arkasında koyulaşan karanlıkta nihayetlenmiş gibi görünüyorlardı. Bu sessizlik ve tenhalığa rağmen, karanlıklar içinden, arasıra, birer gölge sıyrılıyor, tramvaya doğru ilerliyordu. Bu gölgelerin herbiri, tramvay basamağına ayak atar atmaz, insiyakî bir hareketle saatlerine göz atıyorlar, sonra fena bir Almanca ile, biletçiye hareket zamanını soruyorlardı. Biletçinin sert sesi, her defasında, kısaca:

— On bir buçuk!.. on bir buçuk!

Diye tekrar ediyor ve bazan, küçük zabitlik itiyadından kalmış bir âmirlik huşunetiyle, aceleden hatırlamayanlara arabaya binmezden evvel elbiseleri üzerinde biriken karları silkelemelerini ihtar eyliyordu; çünkü Almanya'da, tramvay basamakları ayakkabılarını silecek yer değildir ve her tramvay arabasının dışında ve içindeki bir sürü verboten (memnudur) lerin herkese okunmak, icabı icra olunmak ve itiraz edememek mecburiyetini tahmil etmiştir.

Biletçinin sesinde, sabık Kayser'in dünyaya hükmetmesini ilâhî bir hak olarak tanımamak gafletinde bulunan 1914 senesi ecnebilerine karşı yanan derin bir kin titriyordu; çünkü tramvay arabasını dolduranların hepsi ecnebi bulunuyorlardı.

●

Tegel, Berlin varoşlarının birinin nihayetinde, hemen hemen kır ortasında, kır manzaralı bir köydür. Bir köşk, bu köyün çekirdeğini teşkil ediyor. Bu köşk Umumî harpten evvel, zengin bir Rus ailesine ait bulunuyordu. Bu aile, büyük bir felâketten sonra, burasını kendi ırkından olan mültecilere bağışladı. Köşkün bitişiğinde, birçok mezarlarla dolu mezarlığı ile beraber küçük bir Ortodoks kilisesi var.

Tegel'de sığınacak bir yer bulmuş olan her mülteci, az bir masraf hissesi ile müşterek hayata iştirak eder ve çalışabilecek halde ise, kabiliyetine göre bir iş yaparak umumun rahat ve geçinmesine hizmet eyler.

Burada, evvelce kılıçlarının altın kapzelerine dayanan eller, küreğe sarılmışlardır. Sarayların yerine, mürettiphaneler çay masalarına bedel yazı makineleri.. güzel kokulu salonlara mukabil ağır havalı lâboratuvarlar kaim olmuştur. Burada eski zarif tebessümler, bir mağazanın tezgâhı arkasında müşteri celbetmek nezaketine.. diplomatca selâmlar, memur inhinalarına yer vermişlerdir.

Burada, asırlardanberi rehavet ve atalet içinde yaşamış olan bir asalet-ten öyle yeni bir işçi sınıfı doğmuştur, ki bu sınıfın şiarı, şikâyet ve tezallümdan uzak yaşamak.. zulüm gördüklerinden ve mukadderatın insafsızlığından dem vurmamak.. Sükût ve tahammülden örülmüş bir esalet halesi içinde, ikinci bir defa asıllaşmaya imkân bulmaktır.

●

Bu «Saat on bir buçuk» tramvay arabasındaki yolcular arasında, otuz yaşlarında bir genç vardı, ki hali ile, elbisesinin temizliğile oradakilerden ayrı bir ırk, ayrı bir muhite mensup olduğunu, ilk bakışta daha anlatıyordu.

Bu gencin siyah saçları, alev bakışlı kara gözleri, onun güneşli diyarlardan olduğunu gösteriyordu.

Genç, iri ve kuvvetli idi.. Üstünde iyi bir kürk vardı. Solgun yüzlü, sakin ve çekinken olan İslavlardan olmadığını, bir küçük hareketi de derhal anlatmıştı; o, tramvay arabasına binerken, biletçinin ihtarını, ötekiler gibi sükûnetle karşılamamış, tramvay memuruna daha nazik olmasını ihtar etmişti ve o kadar âmirane hitap etmişti, ki kuvvet önünde eğilen her iyi Alman gibi, biletçi de, muhatabına hayret ve husumetle bakmakla iktifa etmişti.

Genç, yerine oturduğu zaman, yanında bulunan bir yaşlı kadın, ona:

— İyi yaptınız efendim. Bu kaba adam, çoktanberi böyle bir derse istihkak kazanmıştı. Siz, Fransız mısınız? Ben uzun zaman Pariste bulundum.

Deyince genç:

— Hayır, madam.. Ben Fransız değilim, İtalyanım.

Diye cevap verdi.

Tam karşısında oturan bir genç kız "İtalyan" sözünü işidince, başını kaldırdı ve güzel, parlak gözlerini, birkaç saniye, genç adamın yüzüne dikti.

Kız, hiç şüphesiz on sekiz yaşında vardı. Onun daha olgun görünmesi, katlandığı hayat şartlarının neticesi idi. Simasını İslâv ırkından olanların çoğunda görüldüğü gibi yalnız elmacık kemiklerinin kabarıntılariyle biraz örselenmekten başka kusuru olmayan zarif hatlariyle, daha ilk bakışta, göz kamaştırıyordu. İnsan bu taze yüzdeki cazibenin karşısında, ona tekrar tekrar bakmaktan kendini alamıyordu ve bu suretle onun uzun kara kirpikleri arasındaki gözlerinin emsalsiz berraklığı ile karşılaşıyordu. Teni o kadar beyazdı, ki şapkasının ve robunun siyah rengi, genç kızı mariz denilecek kadar narin gösteriyordu. Küçücük ağzını çerçeveleyen dudaklarının tazeliği ve canlılığı, bu kızın henüz pek genç olduğuna ve tazeliğini vakitsiz solduran felâket ıstırabından silkinir silkinmez bütün taravetinin sezilebileceğine büyük bir delildi. Bu simanın, kimbilir, ne kadar nazlı ve tatlı bir tebessümü vardı?

●

Tramvay, hareket etti. Gecenin ve karın boğduğu manzaralardaki kasveti, iki sıra fenerden uzanan zyialar da, biraz olsun, gideremiyordu.

Tramvay, arasıra, duruyordu. O zaman biletçinin kaba sesi, karlar içinde kaybolan bir yerin ismini haber veriyordu:

— Envalidınstrase!

— Turmstrase!

— Güstav - Adolf - Plâtz!

Durak yerleri geçiliyor, fakat hiç kimse inmiyordu. Bilâkis, şuradan buradan binenler oluyordu. Bu binenlerin hepsi de mahzun halleri, tevekkülleri ve feragatkâr tavırlariyle birbirinin aynı olan Rus mültecilerindendi ve Tegel'e gidiyorlardı; çünkü paskalya gecesi idi. Bunlar, birçok bedbaht mültecinin bir nevi Ortodoks Vatikanı olan bu köyde İsa'nın "Bâsu bâdelmevt" harikasını takdise gidiyorlardı.

Şimalde, şehri, bir kuşak gibi saran göller ve kanallar mıntakası geçildikten, kemerli elektrik lâmbası sıraları yerine ağaç direkler kaim olduk-

tan sonra fabrika duvarları uzanınca son durak yeri geçilmiş oldu. Tegel, artık yakındı.

Tramvayın içinde, ilk bekleme yerinden hareket ettiği zaman hüküm süren derin sükût, yavaş yavaş yırtılmış ve yerine, bu hep biribirini tanıdığı anlaşılan yolcuların yüksek sesle konuşmaları kaim olmuştu. Burada, tek yabancı İtalyandı. Ve o, karşısındaki genç kızın arasıra kendisine baktığını görmese, bu Rusların arasında, kendisinin tamamile unutulduğuna ihtimal verecekti. Bu âlaka, İtalyanda bir merak uyandırdı. O da gözlerini kaldırmaya ve bakışlariyle kızın bakışlarını kucaklamaya başladı. O, kıza her bakışında, ona :

— Bana ne gibi bir alâkayla baktığınızı anlayabilir miyim?

Der gibi, bakışlarına sindirdiği bir sual manası ile bakıyordu.

Kız, bu bakışların ilkinde, gözlerini derhal indirdi ve yanında oturan askerî mütekaitlerinden olduğu anlaşılan iri kemikli bir zate birşeyler söyledi.

İtalyan, kızın ne söylediğini anlamadan kendisinden bahsettiğine hükmetti ve biraz asabiyetle kendi kendine:

— Tuhaf şey! Ne diye benden bahsediyorlar?

Diye mırıldandı. Yanındaki yaşlı kadın, iki gencin bütün hareketlerini dikkatle takibettiği için bu mırıldanmayı da kaçırmadı:

— Onlar, sizin dalgınlıkla ineceğiniz durak yerini geçtiğinize ve arabada kaldığınıza hükmediyorlar. Bilmem farkında mısınız? Tramvay, Tegel'e yaklaştı.

İtalyan biraz hayretle:

— Ben de oraya gidiyorum.

Diye cevap verdi.

— Oraya mı? O halde siz de bizlerden olmalısınız?

— Sizlerden mi? Bu ne demek?

— Evet, bizlerden.. yani bizim dinimizden... Çünkü Tegel'de bizim kilisemizden başka kilise yok. Bu gece, böyle bir saatte, başka bir maksatla oraya gidilebileceğini aklım almıyor da.

— Madam, ben Katoliğim. Bununla beraber kilisenize gidiyorum; çünkü papasınız, bani, hiç bilmediğim bir âlemi seyretmeye davet etti.

— Vay, siz Baba Adriyano'yu tanıyorsunuz demek?

— Evet madam, birkaç senedenberi... İlk defa, papaslığa girmeden evvel, daha Atina Rus sefaretinde memur bulunduğu zaman onunla görüştüm. Sonra, "Kandiye" de, Sisoi - Veliki zırhlısında papaslık ederken de gördüm. Bilâhara, ona, Pekin'deki Rus rühban heyeti arasında tekrar tesadüf ettim. Öyle zannediyorum ki onun papaslığa girmesine sebep olan maceraya iyice vakıfım; hiç değilse bana anlatıldığı şeklinde...

İhtiyar kadın merakla sordu:

— Peki.. bu kadar çok seyahat etmenize sebep ne?

— Bahriyeliyim de.. memleketimin harp donanmasına mensubum.

İhtiyar kadın, bu cevaptan duyduğu hazla tebessüm etti. Tramvayda bulunanların - genç kızdan başka - hepsi de, başlarını sallayarak alâkayle tebessüm ettiler. Kız, içinde garip bir hırçınlık, yanan bakışlarile İtalyanı süzüyordu.

İtalyan, kızın bu bakışını görünce, kendi kendine:

— Yoksa bir pot mu kırdım?

Diye düşündü; fakat pişkin, herşeyde bir hikmet gören bir adam olduğu için düşüncesinin tesiri altında kalmadı. Omuzlarını silkerek, içinden:

— İslâv demek, garabet demektir.

Diye hüküm verdi ve gözlerile, kızın hırçın bakışlı gözlerini aradı. Rus kızı, bir saniye gözlerini indirmedi; fakat ikinci saniyeden sonra İtalyanın bakışına mukavemet edemedi. İtalyan, kızın böyle cüretkâr bakmasına da mâna verdi:

— Öyle ya.. umumî harp, kadının terbiyesini esasından değiştirdi; bunu, az kaldı unutuyordum...

Tegel. Tramvay durdu. Karanlıklar içinde kaybolan, yola benziyen, bir iz üstünde kar sağnakları savruluyordu. Tramvaydan inenler, rüzgârın önünde başlarını önlerine eğerek bir gölge dizisi teşkil ettiler; ileride, belli belirsiz titreyen ışıklara doğru ilerlediler.

II

Kilise, üzerindeki kubbesile, müdevver ve küçük birşeydi ve bir mezarlığın karlar altında irtisamlarını kaybetmiş olan mezarları arasında bol ışıklar, yaldızlar içinde parlıyordu. Kilisenin içinde mumlar yanıyordu. Bu dar yeri, ağır bir hararet ve kadınların süründükleri kokuların bastıramadığı ıslak elbise ve meşin kokusu doldurmuştu. Herkes, taasupkârane bir dindarlık mutaveatı içinde kendinden geçmiş, kıvırcık saçları ve sakalı ile hakikî bir Tatar örnegi olan ve gözlerinde «Mesih» bakışları yanan «Pop» un okuduğu duaları dinliyordu; sonra hep bir ağızdan, «Kristos Voskrez» ilâhisini terennüm ediyordu:

Halâskâr dirilmişti;
Hakikaten dirilmişti...
Allah-insan dirilmişti;
Hakikaten dirilmişti..

Kandan kızarmış haçın muhtelif yollarından geçerek gelen, bu gurbet diyarındaki kilisenin içinde ve Poplarının etrafında toplanan, eski Rusyadaki âdetlerini ve ibadetlerini güden bu yüzlerce zavallı "halâskâr Mesih"den sükûn ve tahammül dileniyordu.

Bu vecd ve istigrak arasında, yalnız İtalyan, kendini pek göstermemek için kapının yanındaki bir sütunun gölgesinde duvara dayanmış, ayakta duruyordu.

Papas Adriyano, dinî merasimden evvel, kollarını açarak, uzak bir diplomatlıktan artakalan cerbezesiyle ve büyük bir muhabbetle onu karşıladığı zaman:

— Siz, büyük beşerî aile içinde bizim kardeşimizsiniz ve hepimizin babası olan Allahın aramızda bir fark yarattığına ihtimal vermiyorum. Bu dört duvar arasında yükselen dualarımız da diğer dinlerin dualarından farksızdır. Hepimiz, sefil birer fâniyiz ve ayni istiğfar ve istimdatla ellerimizi ona açıyoruz. Küçük ve fakir kilisemize vesvesesiz giriniz. Dinî merasimden sonra köşkün salonunda an'anevî yemeğimizde buluşur, konuşuruz, demişti ve o da kiliseye girmişti.

O, bir göçebe gibi sürüklendiği bitmez tükenmez seyahatlerinde, birçok dinlerin âyinlerinde bulunmuş, maneviyete ehemmiyet vermemesi yüzünden hepsine karşı duyduğu alâkası bir tebessümden ileri geçmemişti. Bu defa, büsbütün başka bir halde idi ve içinde büyük bir boşluk hissediyordu. Taabbüdle eğilmiş olan bu başka ırktan ve başka dinden olan insanların huşûları onda, bilmediği ve mahiyetini tahlil edemediği karanlık bir his uyandırıyordu. Mihraptan cemaate doğru dağılan, bazan «Kristos... Kristos...» sözleri birer inilti halini alarak yükselen dualardan.. steplerin boşluğunda kabarmış gibi kendisine bakan «aizze»lerin bakışından.. Papasın göğsünde parlayan Ortodoks haçından birşey anlamıyordu; öyle iken bu, gecenin geç vaktindeki hava, mumlar, kokular kimbilir neden, onu rahatsız ediyordu.

Genç İtalyanın bakışı birdenbire durdu. Birisi, direğin biraz ilerisinde doğrulmuş ve kendisine başını döndürmüştü. Onu tanıdı: Bu, tramvayda karşısında oturan kızdı. Rus kızının, ihtimal, ki biraz evvel döktüğü gözyaşları ile daha berraklaşan, daha parlayan gözleri, kendi gözlerine dikildi ve o kadar ısrarla bakıyordu, ki bu defa İtalyan, gözlerini indirmiye mecbur oldu ve:

— Tuhaf şey! ..

Diye mırıldandı. Tam bu sırada dualar, ilâhiler kesildi ve papas Adriyano, kollarını, âdetâ uzak vatanını takdis eder gibi uzatmış bir vaziyette mihraptan indi.

- Sonu gelecek sayıda -

— Bir arkadaşımdan.

Bu gün gece yarısına kadar bu dört satırı heceledim. Gece gözüme uyku girmiyordu. Tıpkı sabahki bayramlık elbiselerini düşünerek uykusu kaçan çocuklar gibi daha geceden ertesi günün zevkini yaşamak istiyerek yatakda sağa sola dönmekten yorgun bir halde uyuyup kalmışım.

**

Turing Palasta buluşmamızın üstünden dört gün geçti. Bu dört günlük karışık, gürültülü hayat bana defterimi yazmak fırsatını bile vermedi. O gün saat birde Fikreti otelde hazır buldum. Beraber odasına çıktık. Birkaç zamanın ayrılığiyle onu pek çok değişmiş buldum. Giyinişine daha çok ehemmiyet vermiş, parlak iskarpinleriyle korsalı elbisesi onu bir mankene çevirmişti. Biraz dikkat edince, gözlerinde ihtiras şerarelerinin yandığını gördüm. Daha ilk saatîn içinde beni kollarının arasına alıp karyolanın üstüne çekti. Buna sinirlenmedim değil. Fakat onun gözlerindeki mana ve dudaklarındaki ateş beni kandırıp saf bir teslimiyetle kendimden geçirmiye her zaman kâfiydi. Bilmem kaç saat onun ellerinde bir şehvet oyuncağı olarak kaldım. Kalkmıya hazırlanıyordum ki o belimden yakalıyarak yalvarır gibi bana:

— İclâl, beni kırmazsın değil mi?. Ne olur bu gece burda kal.

— Kabil değil, hem nasıl olur. Evden merak ederler..

— Arkadaşıma gidiyorum, diye çıkmadın mı?.. Orada kaldığını farzederler, hiç düşünmezler bile.

— Olmaz Fikret.

— Demek beni kırıyorsun. Halbuki ben biraz sevildiğimi zannediyordum.

No. 12

Aldanmış olduğum işte meydanda.

— Niçin böyle düşünüyorsun Fikret. Hem bukadar yetmez mi, birde geldim, bak saat beş.

— Peki İclâl, beni gücendir ve git. Fakat sevgililerin sevişme zamanları namütenahidir. Bunu unutma, bir gün ayni felsefeyi müdafaa ederken sana sorarım.

— Ben onun öyle olduğuna inanıyorum. Amma sen beni düşünmiyorsun.

— Düşünüyorum İclâl. Yalnız sana yalvarırım, bu gece beni burada yalnız bırakmak istemiyorsan, kal ne olur.

Bu yalvarışlara, bu israrlara daha fazla dayanamadım. Bütün ciddiyetime rağmen garip bir haleti ruhiye ile her arzusuna ram olduğum gibi bunu da kabul ettim. Bu arzusunun karşısında da zebun kaldım. Gece olduğunu saatlerin yürümesiyle değil, havanın kararmasiyle anladım. Bu hareketi meçhul zaman içinde o, birkaç defa dışarı çıktı. Ve nihayet ispirto ile dimağımı uğuşturduktan sonra vücudumla sabaha kadar bir pamuk yığını gibi oynadı. Sabaha kadar her azamı ayrı ayrı yorgun düşürdü. Ve ben sabaha kadar onun kucağında bütün vücudumu hücrelerine varıncıya kadar tutuşuyor zannettim... İşte, gecesiyle beraber bugünden sonra onunla iki defa daha buluştuk. Bir defasında beni Beyoğlunda bir pansiyona götürdü. O zaman ondan ben ilk defa olarak soğudum. Çünkü onu pansiyonda tanımıyan kadın yoktu. Zihnimden geçen bin türlü ihtimalle, bin türlü haksız sebeblerle onu haklı çıkarmıya çalışarak öldürücü bir talihsizlik içinde o gün akşama erdim. Sonra dün gece Tokatlıyandaki çayda anladım ki ondan biraz soğumuşum.

**

Bugün oturdum, kocama mektup yazdım. Zavallı adam sekiz gündür aklıma bile gelmedi. Sekiz gün içinde gönderdiği iki mektubu da cevapsız kaldı. Ah Sabri, sana çok acıyorum. Ve seni istemiyerek betbaht ediyorum. Sen bu ümitsizlik içinde ve seni bütün ruhunla kendine bağlıyan, hayatından, herşeyinden fazla sevdiğin karını bu düşkün vaziyetleriyle görmüş olsan, kimbilir ne yaparsın. Sana acıyorum çocuğum. Ve hissediyorum ki biraz da seviyorum Çünkü sen daima saf, daima doğru bir adamsın. Eğer ben kalbimin esiri olmasaydım, ve arkadaşındaki cazibe bu kadar kuvvetli olmasaydı, o zaman herşeyimle müebbeden senindim. Heyhat ki, hayat pek fazla karışık ve tesadüfler çok zalim.

**

Tekirdağına döndüm. İçimde müthiş bir buhran var. Geniş bir hayattan dar bir yaşayış farkına düşmek ne feci bir sukut. Göz kamaştırıcı bir sahnenin alabildiğine uzayan ufuklarından dönüp te tekrar küçücük bir dekora münhasır kalmak ne feci bir rüyadan uyanış. Eski, basit muhitim beni sıkıyor... Eve sığamıyorum. Beni biraz olsun teselli eden şarkılarım, birbirini kovalıyan kahkahalarım, hissediyorum ki kocama ıstırap uğultusu gibi geliyor. Ona karşı istemeden mazoist oldum, istemeden onun huzura muhtaç kalbini neş'e sandığım gürültülerle dolduruyorum. Ve sanki onun böyle azap

içinde yaşaması bana garip bir zevk hissi veriyor. Fakat ne hazin bir zevk...

* * *

Bu sabah Fikret geldi. Onu hâlâ seviyorum. Lâkin İstanbulda kaldı zannettiğim pansiyon saatleri burada da kalbimi kemirmekten geri kalmıyor. O gün beni en düşkün bir günahkâr gibi kullanışını hatırlamak istemediğim halde nedense bütün çirkinliğiyle gözlerimde canlanmakta israr ediyor. Halbuki onunla ne zaman karşılaşsam gözlerindeki şeffaf ateş kalbimin üzüntüsünü bir lâhzada eritiyor. Ve ben bütün herşeyi unutarak onu sevmekte devam ediyorum. Fikret çok oturmadan denize gireceğini söyledi. Kocam girmemek için mazeret gösterince:

— Ben de girmek istiyordum diye kalktım, soyundum. Kocamın o an içinde ne büyük bir inkisara uğradığını görmemek için hiç yüzüne bakmadım. Fikret kumlukta beni bekliyordu. O nunla suların soğuk ağuşuna beraber atıldık. Sahilden epiyce uzaklaşmıştık. Dönüşle o:

— İclâl, dedi. Tam Sabrinin karşısınd yız, gel şu tarafa gidelim, bizi görmesin.

Yine bir cezbe ile suların yüzünde onun gittiği tarafa kaydım. Ne kadar uzaklaşmışız ki yalılar küçücük gözüküyordu. Kocamın görmiyeceği için beni kucağına almasına sesimi çıkarmadım. Onunla suların içinde bir müddet şakalaştıktan sonra kumluktan eve döndük.

* * *

Kocamın yüzünde bir damla kan kalmamış, sapsarı kesilmişti Fikret gittikten sonra bir fırtınanın kopacağını tahmin ettim. Fakat o, birşey söylemiyordu. Akşama kadar bunun devam etmesine şaştım, kaldım. İskele gazinosuna gittiğimiz zaman bile yine onun yüzü bir mumya gibi sapsarı, kestane rengi gözleri buğuluydu. Üçümüz sandala bindik. Hava kararıncaya kadar böylece gezdik. Tahmin ettiğim fırtına asıl gece, evde koptu. Onunla uzun boylu ve her zamankinden daha tehlikeli bir kavgaya tutuştuk. Sesindeki ağlıyan ahenk, yüzündeki dehşetle karışıyor, beni pek fazla korkutuyordu Kendimi yatak odama dar attım Orada geç vakitlere kadar zavallı kocacığıma hak vererek, ona acıyarak sessiz ağladım.

* * *

Sabahleyin onun, bana; talihine ve bütün hayata karşı muğber olan yüzünü görmedim. Erkenden çıkıp gitmiş. Halbuki ben istiyordum ki erken kalkayım, o sokak kapısından çıkarken:

— Gitme Sabri, beni yalnız bırakma, sana elimde olmadan ihanet ediyorum, dön canım... Beni yiye onun kollarına bırakma... Hürriyetimi elimden al. Beni hırpala ki seni seveyim, diye boynuna sarılayım. Hıçkıra hıçkıra acı gözyaşlariyle ağlıyayım. Ve o, benim saçlarımdan tutarak en ağza alınmaz, en âdi kelimelerle yüzüme:

— Kahpe... Sana gösterdiğim em niyet ve itimada karşı böyle mi mukabele edecektin, diye haykırsın. Ve beni bundan sonra bir esir gibi kullansın, döverek, söğerek sevsin. Ah, lâkin o gitti, ben yine üç gün diğerinin kollarında hırpalanacağım.

* * *

Üç gecem Fikretle beraber geçti. Kâh üzüntü dakikaları, kâh ihtiras saatleri içinde geçen bu üç gecede bambaşka bir kadın oldum. Üç gecede genç kızlık çağlarımdan iki ay evveline kadar kocamın kollarında nazla okşaşanan vücudumu tamamiyle çürümüş, buruşmuş buldum. Daha kimbilir onun hırpalayıcı kollarına kaç defa düşeceğim... Kimbilir kaç defa vücudum böylece harap olup gidecek.

* * *

Kocam Malkaradan döneli iki gün oluyor. Bu iki günde ona çok iyi muamele ettim. Eski nevazişlerimle onu tekrar kazanmak için çok çalıştım... Lâkin bütün bunlar nafile olmıya başladı. Onun gülüşleri bile artık ağlayışa benziyor. Vücudumda, kalbim gibi yorgun ve hasta. Zavallı çocuğum son günlerde bir veremli gibi süzülüp zayıfladı. Hayata ait olan herşeye küskün, herşeyin onda bir ıstırap tesiri bıraktığını anlıyorum. Evin içinde yemeden, içmeden; dilsizler gibi konuşmadan dolaşıyor. Bu sabah evden çıkarken ona üzülmemesi için çok yalvardım. Kapıda yüzüme öyle bir bakışı vardı ki, insan mermerden bir heykel olsa bu bakıştaki manâya tahassüs duyar ağlardı.

— 2 —

Karımın hatırası burada bitiyordu.

Avucumun içinde kilitlenerek kalan tabancam çözülen parmaklarımın arasından kaydı, düştü. Şimdi yaşlı gözlerimde, yaşadığım günlerin bütün hatıralar; etrafımı çeviren bütün eşya manasız ve gülünç... Fakat ne olursa olsun beni hayata bağlıyan bütün rabıtaların koparıldığı, bütün ömrüm iğrenç bir leke ile karalandığı halde yaşayacağım.

Hem, ölüm zebanisine kurban kesmek isteyen bir vahşî gibi yaşıyacağım!.. Ben artık yarım saat evvel ölüme en içli, en istekli bir özleyişle atılmak isteyen meczup ve yarı mecruh adam değil, intikam almak için yaşayacak bir şeytanım!.. Gerçi fenalığı düşünen insanlar düşkün, zelil mahlûklardır. Fakat mademki o benim göğsümden en kutsi bir ukteyi çıkarıp aldı. Mademki irademi en zalim bir duygu ile kafamdan söktü: o halde meflûç kalan hissiyatımın mutlak kurbanıdır Fikret... Eğer o bence mukaddes olan bu varlığı el sürmeden vücudumun kocaman bir parçasını söküp alsaydı, o zaman gidenin arkasından yalnız dolu gözlerle bakardım. Fakat o benim aşkımı, canımı ve bütün hayatımı aldı. Ben ruhumu peşinde sürüyerek giden gölgenin arkasından nasıl ağlamam. Nasıl aczimı göstererek ölgün ve kuru gözlerle bakarım. Bütün bunları daha acı olarak düşündükten sonra biraz önceki Sabriyle şimdiki halim arasında bir benzeyiş göremedim. Yarım saat evvel göğsümü çatlatırcasına çırpınan, koşan kalbim günlerce süren fırtınalardan sonra süzülen yorgun, berrak denizler gibi sakinleşmişti. Tabancamla defterimi aldığım yere koydum Oda kapısını tekrar kilitliyerek idam kararı alıp mahkemeden dönen bir masum gibi gözlerimde kıymetini kaybeden maddeyi görmeden, yorgun ve bezgin aşağı indim. Kapının yanında hâlâ birşey anlamadan korkak korkak bana bakan hizmetçiyi yanıma çağırdım. Yüzüme zorla verdiğim tebessüm ve sesimdeki yumuşak eda ile onun saçlarını okşıyarak:

— Aysel, al kızım, harcarsın, dedim. Ve gönlünü alır gibi çenesini okşarken ilâve ettim:

— Hanımın odasına girdiğimi söyleme, emi?.

— Söylemem.

— Ama, duyacak olursam, sonra seni döğer, hem de bir daha para vermem

Beş lirayı eline alan kız sevinçten gelen bir şaşkınlıkla aşağı kata indi. Bunun üstünden çok geçmeden karım geldi. Yüzümde kinle buruşan çizgileri, ıstıraptan çevirdiğim yarı müstehzi tebessümleri samimî sanarak:

— Sabri, dedi. Bugün biraz iyisin değil mi?.

— Biraz:

— Her zaman böyle olsaydın, ne olurdu sanki?.. İçini yiyen kurt neydi bilmem ki, günlerce kendinle beraber beni de üzdün, bitirdin.

— Artık üzülmezsin İclâl. Çünkü benim üzüldüğümü görmiyeceksin.

— Arkası var —

ELLİ YIL SONRA TÜRKİYE

Hilmi Ertekin

Okuyucular dinleyin, şu tatlı sözlerimi,
Tatlı bir hulya için kapadım gözlerimi.
Yarım asır öteye ulaştım pek çabucak
Çok şeyler gördüm orda, mümkün değil anlatmak.

●

Sarayburnu Üsküdar, Haliç üstünde bile,
Asma köprü kurulmuş, işliyor motör ile
Kızkulesi yerine bir âbide dikilmiş.
Temsil ettiği isim Türk Cumhuriyetiymiş.

●

Türkiyenin her yeri bir ağ gibi oldu,
Şimendifer rayları her tarafa gömüldü.
Tayyare, bulutları, güneşi kapatıyor
Fabrika bacaları küme küme tütüyor.

●

Anadolu, Rumeli şimendifer hatları
Büyük bir tünelle su altında birleşti.
Gözle sayılamıyor apartman katları
Gördüğüm yenilikler Türkün elinden geçti.

●

Türk ordusu ve kültür durmadan ilerliyor,
Bu neslin tâlakkisi akla hayret veriyor.
Her ağızda hürmetle Türk adı söyleniyor
Medeni hükûmetler Türkten örnek alıyor.

●

Bir ço uk dedi bana, yarım asırlık dede,
Anlat bize ne vardı, ne oldu geçmişlerde.
Dedim: — Yavrum büyüten Atatürktür bizleri.
Dedi: — Gördüklerim de işte onun izleri

●

Yeni neslin çocuğu ülküye bağlı candan,
Ecdadı gibi o da gökremiş asil kandan.
Cumhuriyet güneşi altında bu yavrular
Ebedi saadete kavuşan işte bunlar

Bugünkü Çin:

Bayan Şiyang Kayşek ve Çin Kadınlığı

— Baştarafı 19 uncu sayfada —

Pasif korunma servisinde çalışan bir genç Çinli kız

kada tahsil etmiştir. Bayan Şang Kayşek hariçte tahsil yapmasına rağmen kozmopolit olmamış, bilâkis tam manâsiyle bir Çin kadını olarak yetişmiştir. Eski Çin kadınları faziletlerine maliktir.

Çinde evlenmeler:

Çinde evlenmeler çoktur. Yalnız; boşandıktan sonra eski an'anelere göre ne erkek ve ne de kadın evlenemez. Kanunen yasak yoktur.. ama, evlenenler pek fazla ayıplanır. Çinde boşanmalar azdır. Hele çocuklu bir ailenin boşanması büyük bir felâket olarak kabul edilir.

Çin erkekleri kadınlarına çok hürmet ederler. Bu sayede Çin kadınlarında analık muhabbeti çok kuvvetlidir. Bir kadının en büyük saadeti çocuktur.

Çinlilerin bir sözü vardır: Erkeklerin sözü hariçte, kadının dahilde.

Bugün Japonya ile harbeden Çinliler, Japon halkının çalışkanlığını, doğruluğunu severler. yalnız Japon askerini sevmezler..

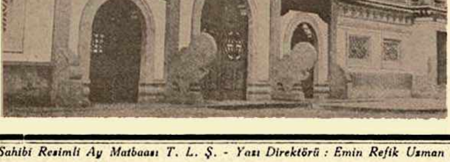

Şiyang Kayşek ailesinin ikametgâhları

Trakya Köylerinde Bir Turne

— Baştarafı 11 inci sayfada —

Diğer köylerde de, daha küçük mikyasta dahi olsa, bütün bu saydıklarının çoğuna ve bazılarında fazla olarak aşımduraklarına, arteziyenlere; damızlık eşek, aygır ve boğalıklarına, kavaklıklara ve Trakyanın hızla ağaçlandırılmasında mühim rol oynayan köy örnek fidanlıklarına rastlamak mümkündür. Şehir ve kasabalara gelince: bunlar da daha geniş ölçüde ve daha modern bir tarzda inkişaf etmiştir. Bundan yedi sekiz sene evveline gelinceye kadar büyücek birer köyden farksız olan Lüleburgaz, Babaeski, Vize.. gibi kaza merkezleri bunun en canlı birer örneğidir.

Ancak, Trakya umumî hatları üzerinde durarak tanıtma bakımından lüzumlu gördüğüm bu tafsilâttan sonra Edirnenin imar ve şehircilik bakımından bugüne kadar muhafaza ettiği geri durumunu da tebarüz ettirmek isterim: Muhtelif sebeplerle Edirnede Belediye müessesesinin kendisinden beklenilen hamleyi yapacak vaziyette olmayışı ve sonra asfalt yol ve Şehir plânı yüzünden şehrin esaslı bir imar hareketine imkân bulamayışı, Edirneyi Trakyanın diğer şehir ve kasabalarına nisbeten bu bakımdan çok geri bırakmıştır. Bununla beraber şehir hartası bitmek üzere olduğu gibi, asfalt yolun da Edirneden geçmesi artık zamana mütevakkıf bir mesele olmaktan çıkmıştır.

Bundan sonra şehrin imar sahasında ileri bir hareketin başlanmaması için mühim bir sebep kalmıyor demektir. Hele Edirnenin günden güne kalabalıklaşması ve bu yüzden ev buhranının her gün biraz daha artması, bu hareketi de kolaylaştıracak bellibaşlı âmillerden biridir. Bunun içindir ki Trakya hakkında bir fikir edinmek için Edirne henüz bir örnek olamaz.

Sahibi Resimli Ay Matbaası T. L. Ş. - Yazı Direktörü: Emin Refik Uzman ● No. 111 ● 15 Sonteşrin 1939 ● Basan: Resimli Ay Matbaası T. L. Ş.

YATILI — GÜNDÜZLÜ

KIZ — ERKEK

ŞİŞLİ
Terakki Lisesi

YUVA — İLK

ORTA — LİSE

İstanbul: Nişantaşı Rumeli caddesinde eski Başmabeyincilik konağı ile Şekayık caddesinde Halil Rifat paşa konaklarında
Telefon: 42517

(Şişli Terakki Lisesi) nin Maarif Vekâletince muadeleti tasdik edilmiş olduğundan, şahadetname ve tasdiknameleri, resmi okulların haiz oldukları bütün hukuk ve imtiyazları bahşeder.

Okul binaları İstanbulun en havadar, en mümtaz bir mıntakası olan Nişantaşı muhitindedir. Biri kız, diğeri erkek yatılı talebeye tahsis edilmiş olan binaların, her ikisi de bahçeler, mebzul ağaçlar arasında Boğaziçi ve Marmaraya nazır yüksek bir mevkidedir.

Lise, gerek gündüzlü ve gerek yatılı tesisatında en asri ve mütekâmil vasıtalardan istifade etmektedir. Tabii ve Fiziki ilimlerin tedrisi için, okulun mükemmel ve noksansız lâbaratuvarları, eşya ve levha kolleksiyonları vardır.

Şişli Terakki Lisesinin başlıca hususiyeti « Fransız, Alman ve İngiliz » dillerile: Riyazi bilgilere fazla ehemmiyet vermesidir.

« Yatılı talebe » ana baba ocağından ayrı düştüklerini hissetmiyecek kadar, büyük bir nüvaziş ve şefkatle bakılırlar. Evlâtlarını « Yatılı » bir okula verecek olan ailelere [Şişli Terakki Lisesini] tavsiye ederiz.

Şifahen izahat almak arzu edenler her gün 9-18 e kadar Lise direktörlüğüne müracaat edebilirler. Taşraya Okulun talimatname ve prospektüsleri meccanen gönderilir.

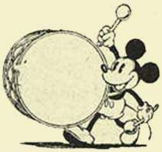

Öğretmenler İçin

DERS NOTLARI

ve

Talebeyi Görme Araştırma

DEFTERİ

30 - 40 - 50 - 60 - 70 - 80

Talebelik

Olarak, yeni ders taksimatına ve müfredat proğramlarına uygun olarak tertip edilmiştir.

Resimli Ay Matbaasından arayınız!..

ÇOCUK

164 üncü Sayısı Çıktı:

İlk ve Orta okul öğrencileri için, Ankarada Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi tarafından çıkarılan haftalık mecmuadır. Öğretmenler tarafından taktir olunan; çocuklar tarafından pek çok sevilen bu faydalı dergiyi yavrularınıza alınız!...

İZMİRDE
ANKARA PALAS
Telef. (3438)

İzmirin en modern, en temiz ve dürüst aile yuvasıdır. konfor, temizlik, istrahat, ucuzluk Ankara Palasın hususiyetlerindendir.

Banyo, kalorifer, mükemmel lokanta, pastahane ve kıraathaneyi camidir.

---

2 inci Tab'ı

YENİ ÇIKTI

RIZA TEVFİK

HAYATI

ve

ESERLERİ

Adlı eseri Resimli Ay Matbaasından arayınız — 60 Kuruştur.

İkizler Serisinin En Güzeli:

Türk İkizleri

Yazan: CAHİT UÇUK

Satıldığı yer: Ankara Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Merkezi

ON

SENE

GENÇLEŞTİM

Bundan böyle ihtiyar donuk bir hal alan teni, temiz ve genç bir hala sokup beyazlaştırmak çok kolay bir iş. Sonunda fen, ten ve cildi iyiçe besleyen maddeyi de keşfedip ortaya çıkardı. Bu madde uğuşturularak tene sürülünce mesamat tamamile açılıp serbest kalıyor. Çizgi ve buruşukluklar bertaraf oluyor, bazı cilde arız olan siyahımsı noktalar yokoluyor. Bu temizleyici ve besliyeci madde yalnız: yeni "TOKALON„ kreminde vardır.

Bu maddede, harikulâde bir kuvvet bulunduğu için, en çirkin yüzler bile az zamanda genç ve güzel bir hal alıyorlar.

"TOKALON„ kreminin "pembe„ renkli olanını gece yatmadan önce kullanınız. Uykunuzda derinizi tazelendirir. Sabahları ise "TOKALON„ kreminin "beyaz„ renkde olanını kullanınız. Tene bir beyazlık, bir serinlik verir.

Beyaz "TOKALON„ üzerine sürülen podra bütün gün kuvvetini muhafaza eder. Teniniz, cildiniz nekadar fena olursa olsun "TOKALON„ kremini kullanmağa başladıktan sonra elde edeceğiniz neticeyi sevinçle karşılayacaksınız. "TOKALON„ ile hiç ummadığınız bir netice elde edeceğinize emin olabilirsiniz.